

Evaluering af Rehabiliteringscentret for Etniske unge i Danmark

Slutevaluering af parafdeling

1. september 2013

Indholdsfortegnelse

1.	Resumé	2
2.	Indledning	8
2.1.	Hvad viste midtvejsevalueringen?	8
2.2.	Læsevejledning	10
3.	Belægning, empowerment og fraflytningsstatus	11
3.1.	Belægning	11
3.2.	Empowerment ved indskrivning	12
3.3.	Status ved fraflytning	18
3.4.	Konfliktmægling og psykologhjælp	20
4.	Resultater og vurderinger	22
4.1.	Brugerevaluering og parrenes vurderinger	22
4.2.	Organisation, kompetencer og kompetenceudvikling	30
4.3.	To tilfældige dage på R.E.D.	33
4.4.	Samarbejdspartners vurderinger	42
4.5.	Kvalitativ vurdering af opholdets effekt	43
4.6.	Samspil med tilsynskommunen	44
5.	Anbefalinger til det fremtidige R.E.D.	46
6.	Bilag: Evalueringsdesign og metode	48

1. Resumé

Brøndum & Fliess gennemførte i 2012 en midtvejsevaluering af parafdelingen ved Rehabiliteringscentret i Danmark (herefter kaldet R.E.D.). Denne midtvejsevaluering følges op af denne evalueringsrapport, som udgør slutevalueringen af parafdelingen ved R.E.D.

Parafdelingen ved R.E.D. er etableret i 2010 og har til formål at tilbyde par, der flygter fra familien på grund af æresrelaterede konflikter, beskyttelse, støtte og rådgivning. Ofte har parrene både fysisk og psykisk lidt overlast, og for nogens vedkommende er de truet på liv og helbred. R.E.D. har en normering til 5 par.

Udsagn fra kommuner og politi, der formidler kontakten mellem truede par og R.E.D., er, at der er et landsdækkende behov for R.E.D.s tilbud til de par, som er i nød, idet de psykisk og fysisk er truet typisk af deres nære familie på grund af æresrelaterede problemstillinger; de æresrelaterede problemstillinger består først og fremmest i, at parrene imod forældrenes ønske, har valgt hinanden og ønsker at leve et liv med radikalt andre normer end forældrenes/familiens.

Belægningsprocenten på parafdelingen lå i 2011 på 66 %, steg yderligere til 80 % i 2012 og for det første kvartal i 2013 er belægningsprocenten på 69 %. Udviklingen vurderes at være tilfredsstillende, idet det tager tid at udbrede kendskabet til R.E.D.s partilbud. I forbindelse med evalueringen i april-juni har der dog været en stærk svingende belægning. I perioder var der ingen par og i juni er der få par.

Det er således et opmærksomhedspunkt, at udviklingen i antal par hos R.E.D. skal følges nøje med henblik på at udbrede kendskabet hos kommuner og politi til institutionens tilbud til parrene. Belægningsprocenten er således meget svingende og risikerer i 2013 at blive markant mindre, sammenlignet med niveauet i 2012. Da normeringen er relativ lav (5 par), skal der kun få udsving til i antallet af par, førend at belægningen bliver lavere end i 2012.

Empowerment

Graden af personlig frihed samt selvstændighed er et udtryk for, i hvor høj grad beboerne er empowered, altså herre over egen tilværelse. Hos R.E.D. er der blandt medarbejderne et stort fokus på empowerment, herunder at beboerne skal lære at tage vare på sig selv og eget liv.

Empowerment hos parrene skabes i første fase ved at tilbyde tryghed, dvs. sikre, at parrene ikke kontaktes af de individer og grupper, som ønsker, at parrene lever et liv hver for sig og efter familiens ønsker og retningslinjer. Supplerende de trygge rammer tilbyder R.E.D. i de efterfølgende faser en afklaring og opbygning af kompetencer og færdigheder i forhold til selvstændigt at kunne forme egne livsvilkår og rammer. Målet er, at parrene via R.E.D. selv definerer og udvikler deres fremtidige liv på et bæredygtigt grundlag, som sikrer uafhængighed, dvs. et liv med uddannelse og arbejde.

Status efter fraflytning fra R.E.D.

I 2010-2011 var 61 % af beboerne enten i arbejde eller under uddannelse, når de forlod R.E.D.s parafdeling. Dette faldt til små 50 % i 2011-2012, hvilket dog umiddelbart indikerer, at en stor del af beboerne på parafdelingen har en høj grad af empowerment, da de kan få hverdagen til at hænge sammen med job eller uddannelse.

På den anden side var 39 % af beboerne i 2010-2011 og 49 % af beboerne i 2011-2012 enten på kontanthjælp, anden offentlig forsørgelse eller på syge-/dagpenge. Dette indikerer omvendt en lavere grad af selvstændighed. Baggrunden for disse resultater er, at en del af parrene er hos R.E.D. i en kort periode (under 2 måneder). De flygter fra deres gamle netværk og rammer, hvilket betyder, at job og uddannelse afbrydes med kort varsel. Efter et kort ophold på R.E.D. tager det tid at skaffe sig et nyt job samt fortsætte på en uddannelse, evt. i en anden by.

På denne baggrund kan uddannelse og job i en række tilfælde ikke meningsfyldt anvendes som mål for empowerment, idet de korte ophold på R.E.D. typisk indbefatter, at parrene skjuler sig og dermed har afbrudt job/uddannelse.

Hovedparten af beboerne (76 % i 2010-2011 og 71 % i 2011-2012) lader til at kunne klare sig selv på egen hånd efter opholdet hos R.E.D., hvilket blandt andet kommer til udtryk ved, at de enten flytter i egen bolig eller sammen med en ven/veninde.

Samtidig ser udviklingen i andelen af beboere, der flytter tilbage til familien ud til at falde: I 2010-2011 flyttede 21 % af beboerne fra parafdelingen tilbage til familien, hvilket faldt til 17 % i 2011-2012. Data for 2012-2013 viser, at kun ét par ud af syv par flytter tilbage til familien.

Parrenes egen vurdering – ifølge R.E.D.s interne brugerevaluering

I 2011 var 80 % af den opfattelse, at de under opholdet på R.E.D. i høj grad fik beskyttelse og sikkerhed. Dette faldt til 67 % i 2012. Succeskriteriet er, at 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i høj grad har givet beskyttelse og sikkerhed. Dette betyder, at målet blev opnået i 2011 i modsætning til 2012.

I forhold til parrenes vurdering af øget personlig frihed er det ifølge R.E.D. en succes, når 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har betydet, at de har fået større frihed, og at de selv bestemmer over eget liv. Dette mål blev ikke nået fuldt ud i 2011, da 70 % af beboerne mente, at de har fået større personlig frihed. I 2012 er målet dog nået, idet 78 % i nogen eller højere grad var af den opfattelse, at opholdet på R.E.D. havde givet dem større personlig frihed.

Succeskriterierne for graden af øget selvstændighed er, når 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har medvirket til, at kvinden/manden er blevet mere selvstændig og bedre i stand til at deltage i samfundslivet på egne præmisser. I 2011 nåede R.E.D. ikke målet, idet 70 % af beboerne svarede, at opholdet i nogen eller højere grad havde gjort dem mere selvstændige. I 2012 var denne andel på 74 %, hvilket noget nær er en opfyldelse af målet.

Hvad angår efterværn er succeskriteriet for R.E.D., at 75 % af parrene modtager efterværn. Dette mål opnåede parafdelingen ikke i 2011, mens målet næsten opnåedes i 2012, hvor 70 % af beboerne modtog efterværn.

Samlet set kan det konkluderes, at parrenes vurderinger stort set opfylder eller ligger tæt på en opfyldelse af de stillede målsætninger.

Organisation, kompetencer og kompetenceudvikling

R.E.D.s nuværende organisation er professionel og velfungerende, og der er opbygget en organisation, som fungerer både fagligt og administrativt. Udsagn fra parrene understreger, at processen fra modtagelse, afklaring, dagligdag på R.E.D. og over til udslusning gennemføres trygt, sikkert og professionelt.

I forhold til R.E.D.s kompetencer har det forhold, at R.E.D. tilbyder ophold til par skabt et behov for udvikling af kompetencerne. I særlig grad har der været behov for at være opmærksom på de psykologiske mekanismer, som gør sig gældende internt i parret og mellem parret og de øvrige beboere samt R.E.D.s medarbejdere.

Kompetencemæssigt satses på at styrke parrenes empowerment, hvilket i vid udstrækning gøres ved at fokusere på de samme områder, som i forhold til singleafdelingen. Grundlæggende arbejdes på at parrene bygger relationer op i forhold til at kunne klare sig selv. Denne relationsfokus, som både fokuserer på udviklingen af parrets interne relation samt parrets relationer udadtil, har til formål at styrke parrenes initiativlyst og gøre dem afklarede med, hvordan de ved egen løsning finder en vej fremad. Herved selvstændiggøres det enkelte par med henblik på at sikre, at de kan skabe sig en egen tilværelse.

Desuden er der taget initiativ til at fremme aktiviteterne in house i R.E.D.:

- Styrkelse af sociale arrangementer, eksempelvis kontinuerlig gæsteaften/besøgsaften (første torsdag i hver måned) med henblik på at få parrene til at orientere sig mod husets fællesskab
- Med henblik på at fremme fællesskabet er der taget initiativ til at singler og par spiser sammen. Samtidig er der åbnet op for, at par og singler har mere med hinanden at gøre gennem fælles aktiviteter, fx undervisning og ture. Fremadrettet skal disse aktiviteter skabe mere "liv" i parafdelingen
- Fokuserer på parrenes brug af efterværn

Parrenes vurderinger – ifølge evalueringens interview med nuværende og tidligere par

Overordnet set er de fleste tidligere par positive overfor deres ophold på R.E.D. Parrene anfører generelt, at de har fået den hjælp og omsorg, som de havde brug for; andre anfører, at de kunne føle sig trygge på R.E.D.

De relativt få par, der er mere negative overfor opholdet på R.E.D., mener oftest ikke deres situation og vilkår er blevet forstået. Endvidere er det typisk for den mandlige del af parrene, som er mindst truet, at de opfatter rammerne og aktiviteterne ved R.E.D. som snærende eller unødvendige.

De fleste tidligere beboere på parafdelingen giver udtryk for, at de har følt sig trygge på R.E.D. Langt de fleste er positive overfor medarbejderne på R.E.D. – både fagligt og personligt. Nogle af beboerne har samtidig forslag til forbedringer:

- Der ønskes flere mandlige medarbejdere, der er fastansatte og ikke kun vikarer
- Langt de fleste mener, at der – i forhold til singleafdelingen – ikke er så meget personale dedikeret til parafdelingen (R.E.D. har taget initiativ til at prioritere dedikerede medarbejdere til parafdelingen)

Samarbejdspartnernes vurderinger

R.E.D.s samarbejdspartnere - kommuner, LOKK og politi - er generelt set positive i forhold til samarbejdet med R.E.D. Vurderingen bygger i en del tilfælde på det generelle samarbejde - hvorfor det i forhold til par skal understreges, at vurderingen af samarbejdet er baseret på forholdsvis få erfaringer.

Kommunerne har følgende forslag til, hvordan der kan forbedres eller skabes positive forandringer på R.E.D.:

- Bedre beskrivelse af parrenes status og situation efter at de har forladt R.E.D., dvs. en mere præcis beskrivelse af, hvem det er "de får ind af døren" som handlekommune
- Bedre kommunikation til kommuner, som ikke i forvejen har erfaringer med at henvise borgere til R.E.D. - særligt i forhold til parrenes forløb på R.E.D.

Samarbejdet med tilsynskommunen

Tilsynskommunen og R.E.D. har udviklet samarbejdet i en positiv og mere formaliseret retning. Helt overordnet fremstår R.E.D. ifølge tilsynskommunen som en professionel, specialiseret institution, der baserer sin faglighed på en kombination af høje faglige kompetencer og en betydelig praksiserfaring.

Samarbejdet mellem R.E.D. og tilsynskommunen vurderes i dag at være tilfredsstillende. Der er et betydeligt fagligt og administrativt samarbejde mellem R.E.D. og tilsynskommunen, som er en klar fordel for parrene, idet de tilbydes en økonomisk og faglig afklaring i professionelle og standardiserede processer og rammer.

Det er samtidig en central målsætning for tilsynskommunen, at denne ikke betaler for ydelser til borgere, som ikke er hjemhørende i kommunen. Det er afgørende for tilsynskommunen, at den ikke bliver påført unødige udgifter på det sociale område, som følge af R.E.D.s fysiske placering i kommunen. Tilsynskommunen ønsker dialog og indflydelse på dispositioner, som påvirker kommunen fagligt, socialt og økonomisk, eksempelvis i relation til etablering af udslusningsboliger i kommunen.

Opsummering og anbefalinger til det fremtidige R.E.D.

R.E.D. har løst sin opgave i forhold til at støtte, hjælpe og beskytte parrene. Dette understreges både af nuværende og tidligere par ved R.E.D. På denne baggrund kan det konkluderes, at R.E.D. har formået at bruge sin erfaring med singlekvinder i forhold til par. R.E.D. kan dermed betegnes som en succesfuld specialiseret organisation i Danmark, som i særlig grad har kompetencer og erfaring med unge (såvel single som par), der er truet af tvangsægteskaber og/eller æresrelateret vold.

I forhold til R.E.D.s mere permanente **organisatoriske status** anbefales, at R.E.D. er en § 109-institution for par. Dette kræver formentlig en præcisering af § 109 i Serviceloven, idet par ikke omtales i paragraffen.

Når § 109 anbefales skyldes det, at denne paragraf muliggør en effektiv visitering på R.E.D.s leders foranledning. Det er i interview med kommunerne anført, at en § 110-status ikke kan anbefales på grund af følgende: Kommunerne vil forventeligt - i højere grad - ikke acceptere en visitering fra R.E.D.s leder, hvis udgangspunktet er en § 110-institution, idet der vil eksistere en række alternativer til R.E.D. med samme brede sociale sigte. Endvidere er målgruppen for en § 110-institution en anden end R.E.D.s målgruppe - blandt andet på grund af, at ophold på en § 110-institution typisk er markant længere end et ophold på R.E.D, hvorfor kommunerne forventes at ville indgå i visiteringen på en mere udfarende vis, sammenlignet med en § 109-institution. Disse forventninger betyder sammenfattende, at der kan opstå en omfattende dialog mellem kommuner og R.E.D. om, hvorvidt R.E.D. er den rette løsning, hvilket kan svække fokus i forhold til beboerne - og stække R.E.D.s evne til at handle hurtigt i livs- og velfærdstruende situationer. Det er en nærliggende mulighed, at tilsynskommune, R.E.D.s bestyrelse og Social-, Børne- og Integrationsministeriet drøfter disse synspunkter med henblik på at afklare, hvilken paragraf i Serviceloven, som vil give R.E.D. det rette grundlag for sit virke. Fra evaluators side anbefales en § 109-godkendelse.

For så vidt angår **medarbejdersammensætningen på køn** er der behov for (flere) mandlige medarbejdere på R.E.D. på grund af, at der i parrene er mænd. Forudsætningen for ansættelse af mænd er, at de er de bedst kvalificerede ved ansættelsen.

Baggrunden for denne anbefaling er, at ansættelsen af flere mandlige pædagoger kan styrke dialogen med mændene i parrene, der i forhold til en række personlige emner, tankegange og udfordringer har lettere ved at tale med en mandlig pædagog frem for en kvindelig.

En **øget forretningsorientering** på både ledelses- og medarbejderniveau er påkrævet med henblik på at sikre, at R.E.D. på sigt kan stå økonomisk på egne ben. På sigt skal R.E.D. finansiere sine ydelser gennem takstfinansiering og formentlig ikke satspuljemidler. Kommunerne vil således fortsat være hovedkunden, men forskellen i forhold til de nuværende finansieringsvilkår er, at kommunen betaler det fulde beløb frem for den nuværende satspuljefinansiering.

På den baggrund er der behov for, at R.E.D. promoveres mere struktureret og vedvarende overfor både kommuner og politi. R.E.D.s ledelse har ansvaret for, at der opbygges langsigtede relationer til kommunerne, således at både kendskab til parafdelingen sikres og endvidere, at kommunerne i højere grad har viden om, hvad R.E.D. kan tilbyde. R.E.D. er unik som en aktør, der udfører en samfundsopgave, som stort set alle aktører bifalder, hvorfor øget synlighed vurderes at være relativt enkelt at skabe. Denne forretningsorientering og fokus på at "sælge" R.E.D.s mission og ydelser er endnu ikke udfoldet tilstrækkeligt, hverken hos ledelsen eller hos medarbejderne.

Etablering af partnerskaber med private virksomheder, som stiller lejligheder til rådighed efter at parrene har forladt R.E.D. er et eksempel på en øget forretningsorientering i R.E.D.s aktiviteter. Partnerskaberne kan opfylde virksomhedernes CSR-målsætninger (Corporate Social Responsibility) og på den baggrund vurderes, at R.E.D. kan nå langt alene gennem et sådant partnerskab med private virksomheder i forhold til at opbygge et system af lejligheder, som tilmed kan indgå i porteføljen af udslusningslejligheder. Eksempler på virksomheder, som råder over lejligheder kan være pensionskasser, finansielle virksomheder, A-kasser og private udlejningsselskaber m.fl.

Der er behov for at satse mere på at etablere **udslusningslejligheder** til parrene. Behovet eksisterer både i Storkøbenhavn og øvrige bykommuner. Det anbefales i denne forbindelse, at der i overensstemmelse med tilsynskommunens ønsker ikke etableres udslusningslejligheder i tilsynskommunen.

Det anbefales på baggrund af meldinger fra kommunerne, at der sker en **stærkelse af efterværn**. Hjælp til at få styr over økonomi, netværk, uddannelses- og jobmuligheder er vigtig i de første måneder, efter at parrene har forladt R.E.D.

De fleste af de nuværende beboere på R.E.D.s parafdeling har ambitioner om senere hen at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. I lighed med anbefalingerne i midtvejsevalueringen bør **R.E.D. til stadighed arbejde på at udvide netværket** med uddannelsesinstitutioner, jobcentre og større private virksomheder, således at antallet af fraflyttede beboere på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse mindskes.

2. Indledning

Nærværende slutevaluering af Rehabiliteringscentret for Etniske unge i Danmark (R.E.D.) parafdeling baserer sig primært på perioden marts til juni 2013, sekundært på perioden primo februar til ultimo juni 2012, hvor Brøndum & Fliess gennemførte en midtvejsevaluering af parafdelingen. Der henvises til beskrivelsen af evalueringsdesign og –metode i afsnit 6 (bilag).

Social- og Integrationsministeriet er opdragsgiver for evalueringen, som har til formål at vurdere, hvorvidt R.E.D. har levet op til sine kontraktmæssige forpligtelser samt at vurdere i hvilket omfang R.E.D. har opnået de mål, som er opstillet vedrørende aktiviteter og resultater.

R.E.D. er en selvejende institution, der har til formål at drive et center med behandlings- og botilbud til unge kvinder og par med anden etnisk baggrund end dansk; unge mennesker, som flygter fra trusler om tvangsægteskab, eller som er flygtet fra tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold. R.E.D. yder udvidet sikkerhed i forhold til de trusler, som de unge er udsat for. Aldersgruppen for kvinderne/parrerne er 18-30 år, men vil ifølge forsøgsgodkendelsen fra Social- og Integrationsministeriet kunne fraviges i konkrete tilfælde.

1. maj 2010 udvidede R.E.D. efter et udbud fra det daværende Integrationsministerium sit behandlingstilbud til også at omfatte par. Målgruppens primære aldersgrænse er 18-30 år, og R.E.D.s parafdeling har plads til 5 par.

De faglige medarbejdere hos R.E.D. er enten socialrådgivere, pædagoger eller lærere. Desuden er der ansat administrative medarbejdere. I de senere år har der været en relativ lille udskiftning i medarbejdergruppen, som således må karakteriseres som en stabil gruppe.

For en nærmere beskrivelse af R.E.D., herunder generelle beskrivelser, behandlingstilbud og ydelser, pædagogiske metoder, beboere og målgruppe, tilsynskommunens opgaver, konfliktmægling og psykologhjælp samt fakta for parafdelingen henvises til midtvejsevalueringen.

2.1. Hvad viste midtvejsevalueringen?

Midtvejsevalueringen af parafdelingen (tal fra 2011) viste blandt andet, at:

- 90 % af beboerne på R.E.D.s parafdeling var i aldersgruppen 18-30 år
- Næsten 6 ud af 10 beboere på parafdelingen var fra Region Hovedstaden, mens omkring 20 % kom fra kommuner i Region Syddanmark
- Oprindelseslandet for beboerne på parafdelingen var primært Irak (25 %) og Pakistan (20 %) - 7 % af beboerne på parafdelingen var etnisk danske
- R.E.D.s visitationsproces blev gennemført tilfredsstillende for de involverede parter
- Både medarbejderne, politiet og kommunerne fandt, at det var en styrke, at R.E.D. omfatter tilbud både til kvinder og til par, idet det blev anerkendt, at det at have to afdelinger både sikrer en større bredde fagligt og en specialisering. De to afdelinger har tilmed muliggjort, at de administrative udgifter relativt set er faldet, hvilket kommer kerneydelsen til gavn
- Mere end 8 ud af 10 opholdt sig ikke længere end tre måneder på R.E.D., mens 10 % af parrene opholdt sig på R.E.D. i mere end et halvt år
- Indskrivningerne på R.E.D.s parafdeling steg fra 14 par i 2010 til 30 par i 2011

- Landsorganisationen af kvindekrisecentre (LOKK) stod for en tredjedel af alle henvendelser vedrørende par
- 6 ud af 10 af beboerne på parafdelingen var enten i arbejde eller under uddannelse da de forlod R.E.D.
- 3 ud af 4 af beboerne på parafdelingen flyttede enten i egen bolig eller sammen med andre
- Omkring 20 % af beboerne fra parafdelingen flyttede tilbage til familien
- Hvert år valgte ca. 10 kvinder/mænd R.E.D.s tilbud om efterværn
- R.E.D.s parafdeling havde indfriet de opstillede mål om beskyttelse og sikkerhed, mens hovedparten oplevede en øget grad af personlig frihed og selvstændighed efter opholdet (også selv om parafdelingen ikke nåede R.E.D.s egne mål)
- Beboerne på R.E.D.s parafdeling oplevede en styrkelse af empowerment ud fra en oplevet øget personlig frihed samt større selvstændighed

I midtvejsevalueringen af parafdelingen – som også omfattede slutevalueringen af R.E.D.s singleafdeling – fremgik tillige en række anbefalinger. Af anbefalinger, som også vedrører R.E.D.s parafdeling, kan nævnes følgende:

- Der er basis for, at R.E.D. kapitaliserer den viden, erfaring og kompetencer, som R.E.D. har opbygget siden 2005 i forhold til at gennemføre undervisning og kompetenceopbygning, eksempelvis i kommunerne. Denne viden kan bruges til at opkvalificere både pædagoger og socialrådgivere
- Der er behov for en mere struktureret markedsføring af R.E.D., eventuelt fulgt op af et nyhedsbrev (eller som minimum en beskrivelse af R.E.D.s tilbud, som målrettes beslutningstagere i kommunerne), som beskriver de samlede tilbud
- I forhold til at få psykologerne bedre integreret med det pædagogiske arbejde blev flere mulige tiltag anbefalet:
 - Der kunne ansættes en behandlingsansvarlig medarbejder med en psykologbaggrund – og vedkommende skulle være ansvarlig for den samlede behandling, som ydes i R.E.D.
 - Der kunne ansættes en behandlingsansvarlig medarbejder med en psykologbaggrund – uden ledelsesmæssige beføjelser
 - Som alternativ kunne de eksterne psykologer fortsætte som eksterne, men indgå struktureret i behandlingskonferencer, som gennemføres med regelmæssige mellemrum. Denne løsning kunne suppleres med ansættelse af en behandlingsansvarlig medarbejder med psykologbaggrund
- Styrket fokus på og udfoldelse af kort- og langsigtede mål i behandlingsplanerne samt styrket integration af handlekommuner i behandlingsplanen
- For at mindske antallet af fraflyttede beboere på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse kunne R.E.D. udvide sit netværk med uddannelsesinstitutioner, jobcentre og større private virksomheder

- Som både et alternativ og som supplement for nogle af beboerne blev det anbefalet, at R.E.D. fik økonomisk mulighed for at have flere lejligheder til rådighed

2.2. Læsevejledning

Denne afsluttende evaluering af R.E.D.s parafdeling fokuserer på opfølgning på konklusioner og anbefalinger fra midtvejsevalueringen, herunder blandt andet:

- Resultater og effekt af R.E.D.s arbejde med parrene, herunder måling af empowerment og livskvalitet
- Metoder og særlige tiltag i forhold til arbejdet med de kvindelige parter, herunder evt. samspil med kvinderne på R.E.D.
- Metoder og særlige tiltag i forhold til arbejdet med de mandlige parter i parrene
- Fordele og evt. udfordringer i forhold til at der er mænd på R.E.D.
- Fremtidigt samspil mellem tilsynskommunen og R.E.D.

Nedenfor fremgår en kort beskrivelse af indholdet i hvert af kapitlerne:

Kapitel 1: Dette kapitel sammenfatter evalueringens resultater.

Kapitel 3: I dette kapitel beskrives primært belægningsprocenterne på R.E.D.s parafdeling, parrenes vurderinger af frihed og selvstændighed samt parrenes status ved fraflytning for perioden 2010-2013. Herudover belyses brugen af konfliktmægling og psykologhjælp.

Kapitel 4: Dette kapitel fokuserer på, hvilken effekt opholdet hos R.E.D. har i forhold til beboernes empowerment. Først gennemgås resultaterne i forhold til R.E.D.s egne mål og succeskriterier og efterfølgende fremsættes evaluators kvalitative vurdering af opholdets effekter. Kapitellet omfatter tillige forhold vedrørende samspillet mellem tilsynskommunen og R.E.D.

Kapitel 5: I dette kapitel fremsætter Brøndum & Fliess anbefalinger til R.E.D.s fremtidige strategi og aktiviteter.

Kapitel 6 (bilag): Beskrivelsen af evalueringsdesign og metode fremgår af bilaget.

3. Belægning, empowerment og fraflytningsstatus

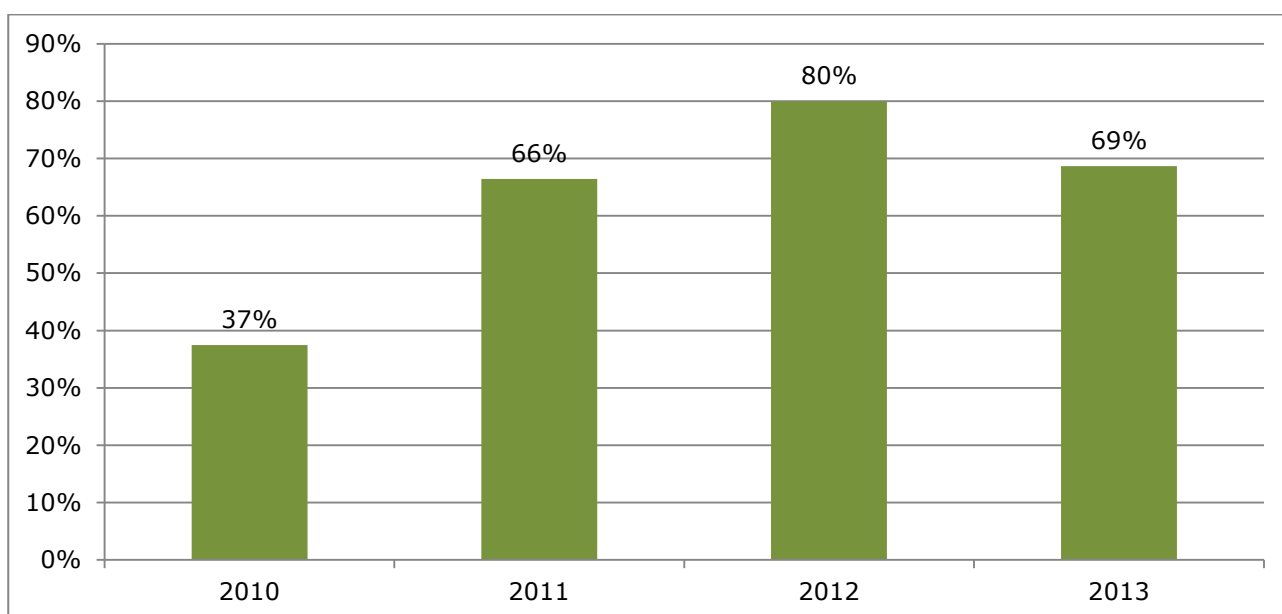
I dette afsnit beskrives belægningsprocenterne på R.E.D.s parafdeling, parrenes vurderinger af frihed og selvstændighed samt parrenes status ved fraflytning for perioden 2010-2013.

Der tages udgangspunkt i kvantitative oplysninger, hvor det overordnet set skal bemærkes, at nærværende evalueringens data for 2013 bygger på få observationer, idet der udelukkende er data til rådighed for 1. kvartal 2013. Data for 2013 medtages dog i denne evaluering for fuldstændighedens skyld, men konklusionerne baseres primært på data fra 2010-2012.

3.1. Belægning

I den efterfølgende figur fremgår belægningsprocenterne for R.E.D.s parafdeling for hvert af årene 2010-2013:

Figur 1 Belægningsprocent for parafdelingen 2010-2013

Note:

2013-tal omfatter kun 1. kvartal.

Som nævnt udvidede R.E.D. i 2010 sit behandlingstilbud til også at gælde for par. Belægningsprocenten lå i 2011 på 66 %, steg yderligere til 80 % i 2012 og for det første kvartal i 2013 er belægningsprocenten på 69 %. Udviklingen vurderes generelt set at være tilfredsstillende, om end belægningsprocenten i 1. kvartal og i månederne april-juni er meget svingende.

Der er – med udgangspunkt i belægningsprocenterne ovenfor – et behov for et offentligt tilbud til par, der flygter fra familien på grund af trussel om tvangsægteskab og/eller psykisk/fysisk vold. Denne vurdering baserer sig ikke udelukkende på den reelle udvikling i belægningsprocenter, men kommer også til udtryk via de gennemførte interviews. De adspurgte samarbejdspartnere – kommuner, LOKK og politiet – vurderer samstemmende, at der er et behov for R.E.D.s ydelser til par.

Case: Victor og Sandra

Victor og Sandra ankom til R.E.D. i januar 2012 og tilbragte ca. 7 måneder i parafdelingen. Victor havde et stort hashmisbrug og Sandra havde store psykiske problemer pga. problemer med familien, da de flyttede ind. Parret har været glade for at være på R.E.D., som har hjulpet dem til at løse nogle af problemerne med familierne, som de nu har bedre kontakt til.

Victor fortæller, hvordan opholdet på R.E.D. hjalp ham til at stoppe hans hashmisbrug:

"De støttede mig, selvom det ikke som sådan er noget jeg tror de har erfaringer med. Jeg måtte jo ikke ryge på R.E.D., hvilket jeg faktisk er rigtig glad for. Før var jeg uansvarlig og kunne ikke tage vare på mig selv, så det er blevet meget bedre".

Sandra mener, at der godt kunne være større muligheder for at tale med en psykolog eller psykiater på R.E.D.

Overordnet er de enige om, at deres ophold på R.E.D. har været rigtig godt og at de har følt sig trygge – og Sandra mener, at opholdet på R.E.D. har været en stor hjælp i den rigtige retning:

"Før R.E.D. havde jeg mange bekymringer, men det er bedre nu. R.E.D. har hjulpet med mange ting". Victor bekræfter: "Jeg kan stå op om morgenen og vores forhold er også bedre, det har R.E.D. hjulpet os med. Vi har fået ekstremt meget ud af, at være på R.E.D.".

Parret har taget imod tilbuddet om efterværn og har forsat kontakt til R.E.D., selvom de er flyttet til deres egen lejlighed. Det får de meget ud af og de er glade for kontakten.

Parret kæmper stadigvæk med mange problemer. Sandra er stadigvæk meget deprimeret, men har fået kontakt til en psykolog. Hun siger, at hun er psykisk ustabil og har accepteret, at hun ikke er i stand til at arbejde p.t. Hun er faldet ud af dagpengesystemet og er nu på kontanthjælp. Victor er under misbrugsbehandling og modtager kontanthjælp, men ser lyst på fremtiden på trods af, at han også kæmper med psykiske problemer. Sandra derimod har svært ved at se positivt på fremtiden, men håber hun med tiden kan få det bedre.

Note:

Casen er anonymiseret.

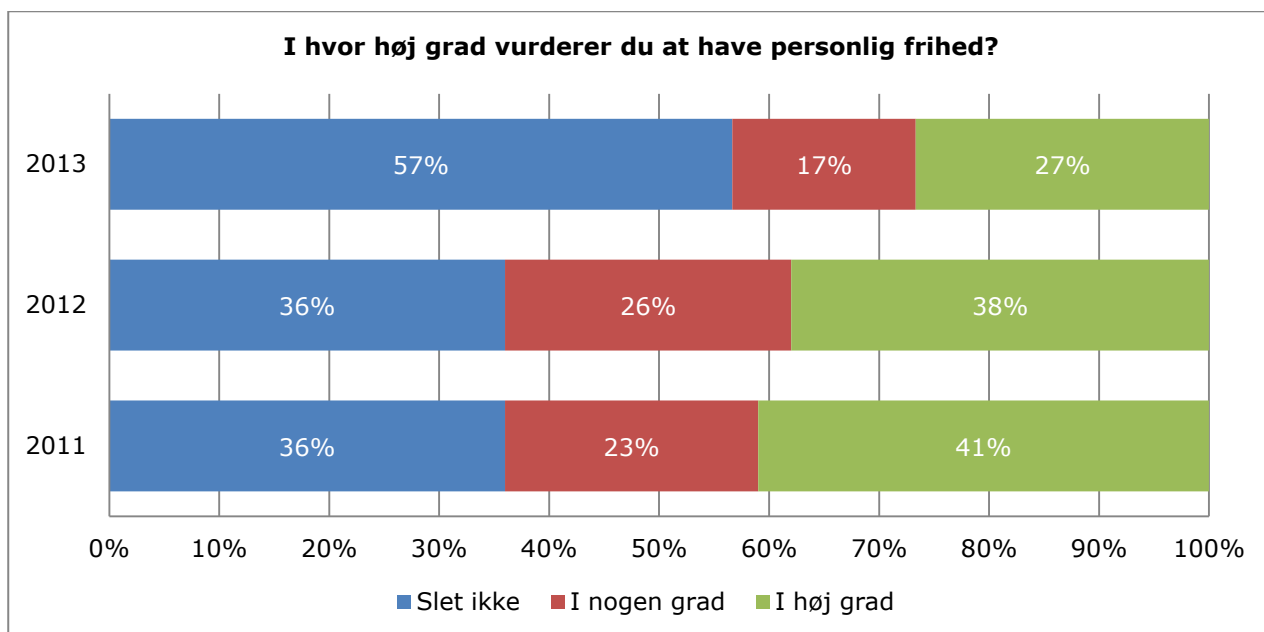
3.2. Empowerment ved indskrivning

Nedenfor beskrives beboernes personlige frihed og selvstændighed ved visitationen. Graden af personlig frihed samt selvstændighed er et udtryk for, i hvor høj grad beboerne er empowered, altså herre over egen tilværelse. Hos R.E.D. er der stort fokus på empowerment, herunder at beboerne skal lære at tage vare på sig selv og eget liv. Den pædagogiske metode med fokus på empowerment samt spørgsmål ved visitationen er beskrevet uddybende i midtvejsevalueringen.

Nedenstående figur viser et samlet billede af parrenes¹ vurdering af personlig frihed ved visitationen for hvert af årene 2011-2013:

¹ Spørgeskemaet bliver kun anvendt i forbindelse med indskrivningen af en beboer. I tilfælde med par udfyldes der ét skema per person i parret, hvis begge personer er truet, under social kontrol eller lignende, ellers udfyldes skemaet kun af den part, der er truet.

Figur 2 Parrenes personlige frihed ved visitationen 2011-2013

Note:

N=13 for 2011, N=15 for 2012 og N=3 for 2013.

R.E.D. startede med at udfylde spørgeskema under visitationen primo juni 2011, derfor det lave N for 2011.

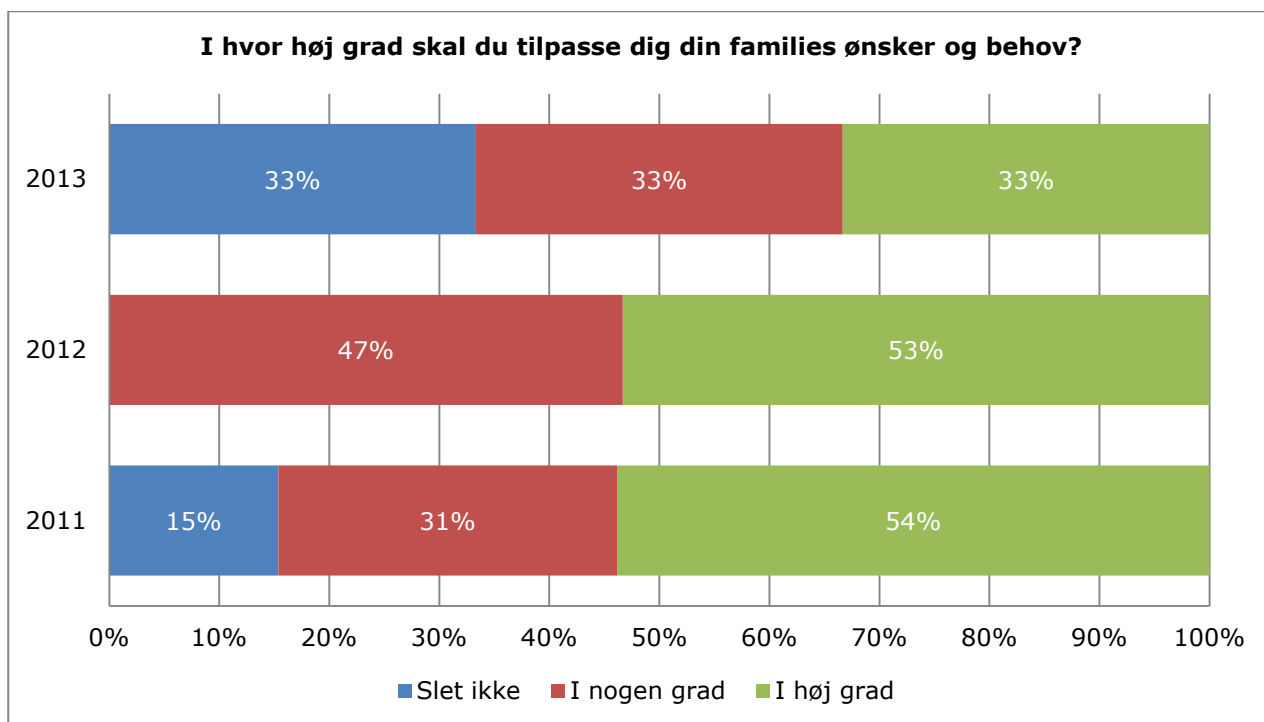
For 2011 og 2012 viser figuren et gennemsnit af 13 hhv. 15 visitationer, mens der blot er tale om 3 visitationer for 2013. Dette betyder, at en samlet vurdering af parrenes personlige frihed skal tages med et vist forbehold. På dette grundlag bemærkes det, at for 2011 og 2012 vurderer mere en hver tredje adspurgte at have en høj grad af personlig frihed.

Ved visitationen vurderer parrene selvstændigheden ud fra fem spørgsmål:

1. I hvor høj grad skal du tilpasse dig din families ønsker og behov?
2. I hvilken grad taler du med din familie om, hvilke ønsker og behov du har?
3. I hvilken grad mener du, at du selv får lov at bestemme uden om dine forældre?
4. Lægger du selv planer for din fremtid?
5. I hvor høj grad er det dine forældre, der bestemmer, hvis I er uenige om planerne?

I de efterfølgende fem figurer fremgår parrenes vurderinger for hvert af årene 2011-2013 for hvert af de fem spørgsmål:

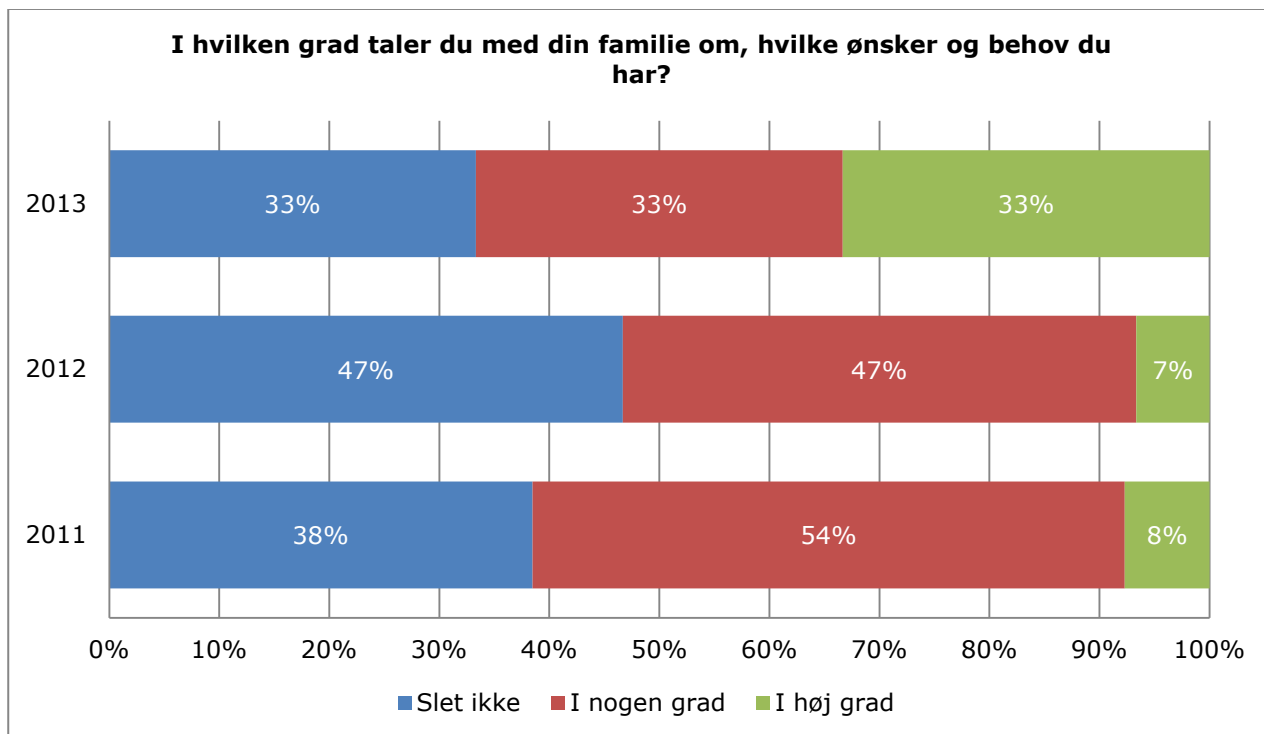
Figur 3 Beboernes selvstændighed ved visitationen: Spørgsmål 1

Note:

N=13 for 2011, N=15 for 2012 og N=3 for 2013.

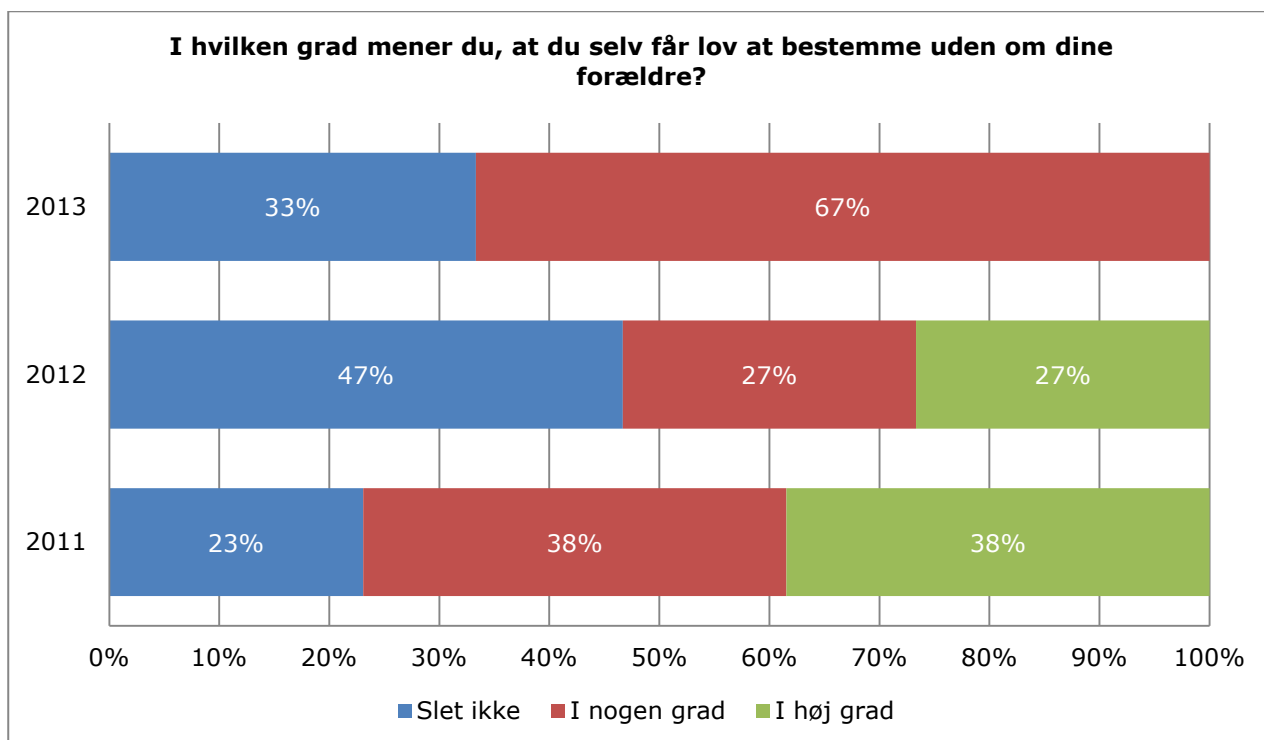
Figur 4 Beboernes selvstændighed ved visitationen: Spørgsmål 2

Note:

N=13 for 2011, N=15 for 2012 og N=3 for 2013.

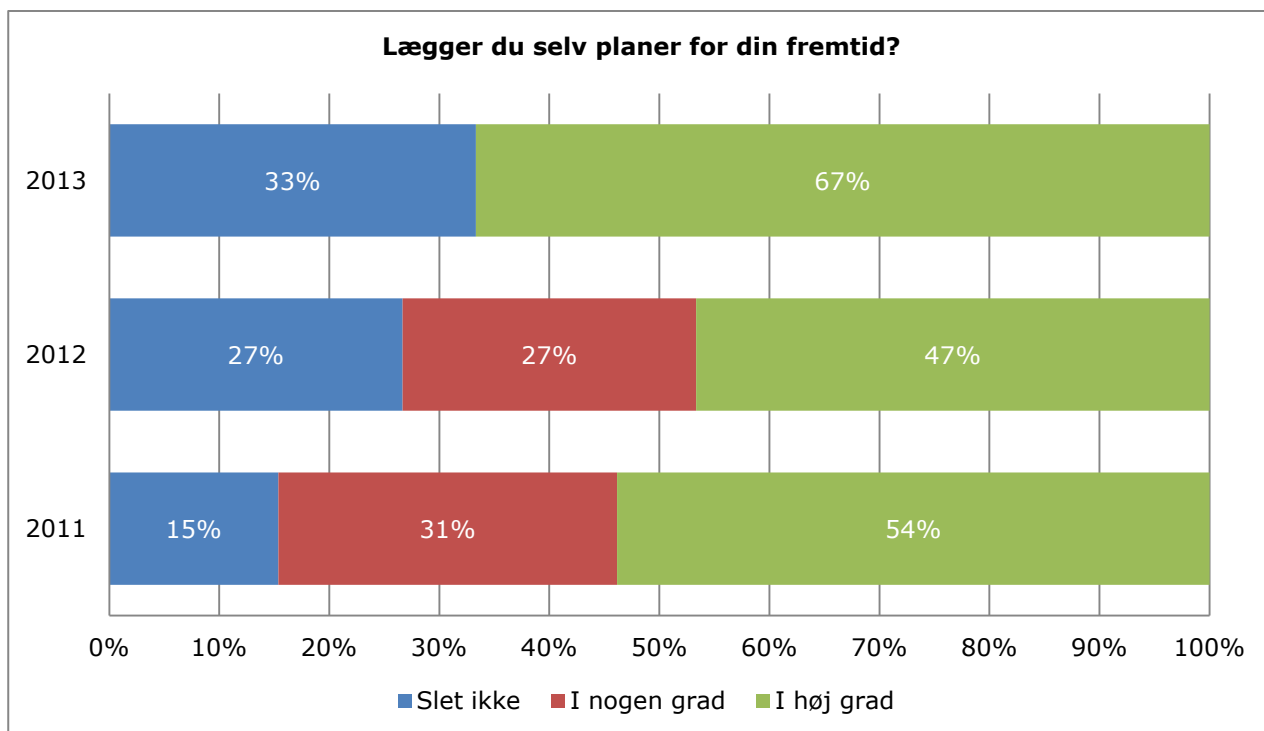
Figur 5 Beboernes selvstændighed ved visitationen: Spørgsmål 3

Note:

N=13 for 2011, N=15 for 2012 og N=3 for 2013.

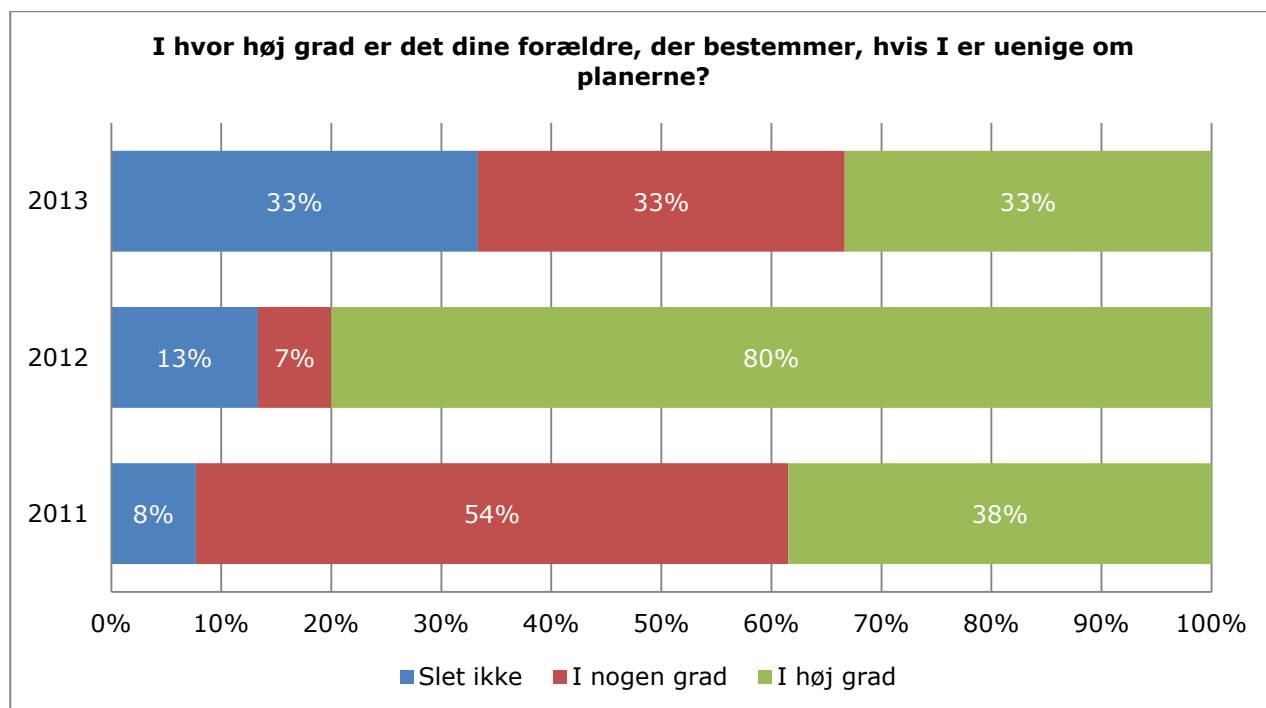
Figur 6 Beboernes selvstændighed ved visitationen: Spørgsmål 4

Note:

N=13 for 2011, N=15 for 2012 og N=3 for 2013.

Figur 7 Beboernes selvstændighed ved visitationen: Spørgsmål 5

Note:

N=13 for 2011, N=15 for 2012 og N=3 for 2013.

Godt halvdelen af de adspurgte beboere på R.E.D.s parafdeling oplyser ved visitationerne i 2011 og 2012, at de i høj grad skal tilpasse sig familiens ønsker og behov.

For så vidt angår dialog med familien om ønsker og behov fremgår det for 2011 og 2012, at op imod halvdelen af beboerne slet ikke har denne dialog.

Omkring hver fjerde beboer oplyste i 2011, at de slet ikke får lov til at bestemme uden om forældrene. Det tyder på, at dette er blevet mere udbredt i 2012 og til dels i 2013 (hvor antallet af svar dog er få): Op imod halvdelen af de adspurgte er således af den opfattelse, at de slet ikke får lov til at bestemme uden om forældrene.

Hvad angår indflydelse på og planlægning af fremtiden er beboernes vurdering klar: I den treårige periode lægger mellem 70 % og 80 % i nogen eller høj grad planer for egen fremtid. Denne planlægningsmæssige selvstændighed udfordres dog af, hvem der i sidste ende beslutter, i hvilken retning fremtiden skal bevæge sig: I 2011 og 2012 oplyser beboerne, at forældrene i op imod 90 % af tilfældene har det sidste ord i forhold til effektivering og beslutning af de konkrete fremtidsplaner. Det bemærkes, at dette for 80 % vedkommende gælder i høj grad i 2012.

Det samlede mønster i forhold til parrenes selvstændighed ved visitationen er derfor, at:

- Omkring halvdelen af de adspurgte par skal i høj grad tilpasse sig familiens ønsker og behov
- Op imod halvdelen af de adspurgte taler slet ikke med familien om ønsker og behov
- Mellem ca. 25 % og 50 % af de adspurgte får slet ikke lov til at bestemme uden om forældrene

- Omkring halvdelen af de adspurgte lægger i høj grad planer for fremtiden
- Størstedelen af de adspurgte – op imod 9 ud af 10 – anfører, at det i nogen eller høj grad er forældrene, der bestemmer, hvis der er uenighed om fremtidsplanerne

Case: Ali og Katrine

Ali og Katrine var på R.E.D. i ca. halvanden måned og har været glade for opholdet. Ali gør opmærksom på, at det jo ikke er en glad tid, men at de kunne føle sig trygge på R.E.D. Katrine supplerer:

”Jeg synes, at det var et rigtig rart sted at komme hen, samtidig med at der ikke var andre steder for os på det tidspunkt. Det var meget sikkert og det var hvad vi havde brug for”.

Parret kom på R.E.D. på grund af problemer med Katrines familie; konflikter, som forsat er uløste. Katrine står selv for kontakten til familien og taler med dem ca. hver 2. eller 3. måned. Hun er meget forvirret over de ting de fortsat fortæller hende.

Parret bor sammen i en lejlighed og er begge i gang med en lang videregående uddannelse. De har selv stået for at påbegynde uddannelser og finde en lejlighed.

Parret oplever, at de måtte forlade R.E.D., da der begyndte at komme opkald til dem på R.E.D.s nummer - derfor stoppede deres ophold på R.E.D. brat. Ali er meget forvirret over, hvordan det har kunnet lade sig gøre for familien at få fat i de pågældende telefonnumre.

Selvom de var glade for at være på R.E.D. mener de begge, at der godt kunne være brug for nogle flere mandlige pædagoger, da man nogle gange kan have brug for et mandligt perspektiv på tingene. Ali fortæller også, at der kunne være brug for nogle mandlige pædagoger, hvis der er fysiske konflikter blandt beboerne:

”På parafdelingen var der nogle gange nogen, der var oppe og toppes. Det er svært for de kvindelige pædagoger og det havde været bedre, hvis der havde været en mand til at skille dem ad”.

Ali og Katrine drømmer om, at færdiggøre deres studier, komme i job og starte egen virksomhed. Ali ser meget lyst på fremtiden, mens Katrine stadigvæk er meget påvirket af problemerne med hendes familie.

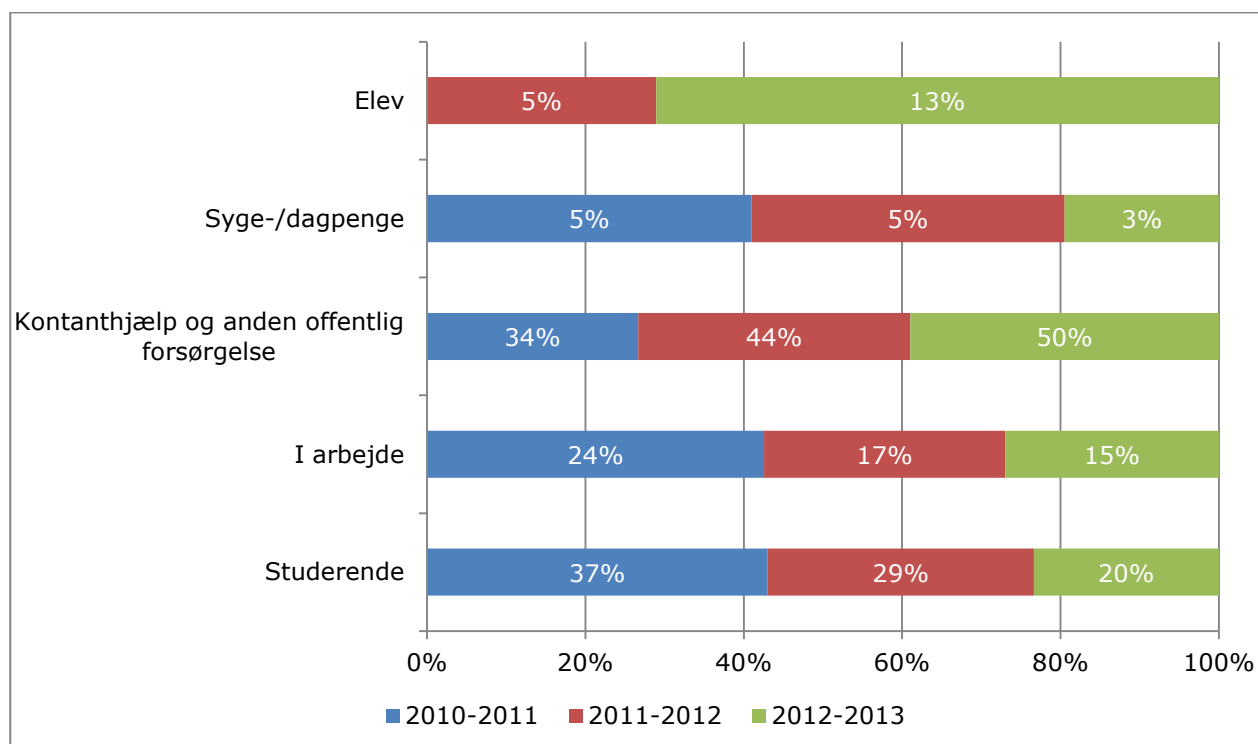
Note:

Casen er anonymiseret.

3.3. Status ved fraflytning

For at parrene kan leve et selvstændigt liv efter opholdet hos R.E.D. er det væsentligt, at de enten er i job eller tager en uddannelse. Nedenfor fremgår en nærmere gennemgang af parrenes status ved fraflytning samt udskrivningssted efter ophold på parafdelingen. Der fokuseres på, i hvilken grad beboerne via opholdet hos R.E.D. opnår en større selvstændighed og empowerment.

Figur 8 Status ved fraflytning 2010/2011-2012/2013

Note:

N=38 for 2010-2011, N=33 for 2011-2012 og N=7 for 2012-2013.

Begrebet "elev" skal ses i relation til en erhvervsuddannelse (fx kontor, butik, håndværk mv.), hvor eleven veksler mellem undervisning på skole og praktisk oplæring i en virksomhed.

I 2010-2011 var 61 % af beboerne enten i arbejde eller under uddannelse, når de forlod R.E.D.s parafdeling. Dette faldt til 46 % i 2011-2012. Tallene indikerer, at en stor del af beboerne på parafdelingen har en høj grad af empowerment, da de kan få hverdagen til at hænge sammen med job eller uddannelse.

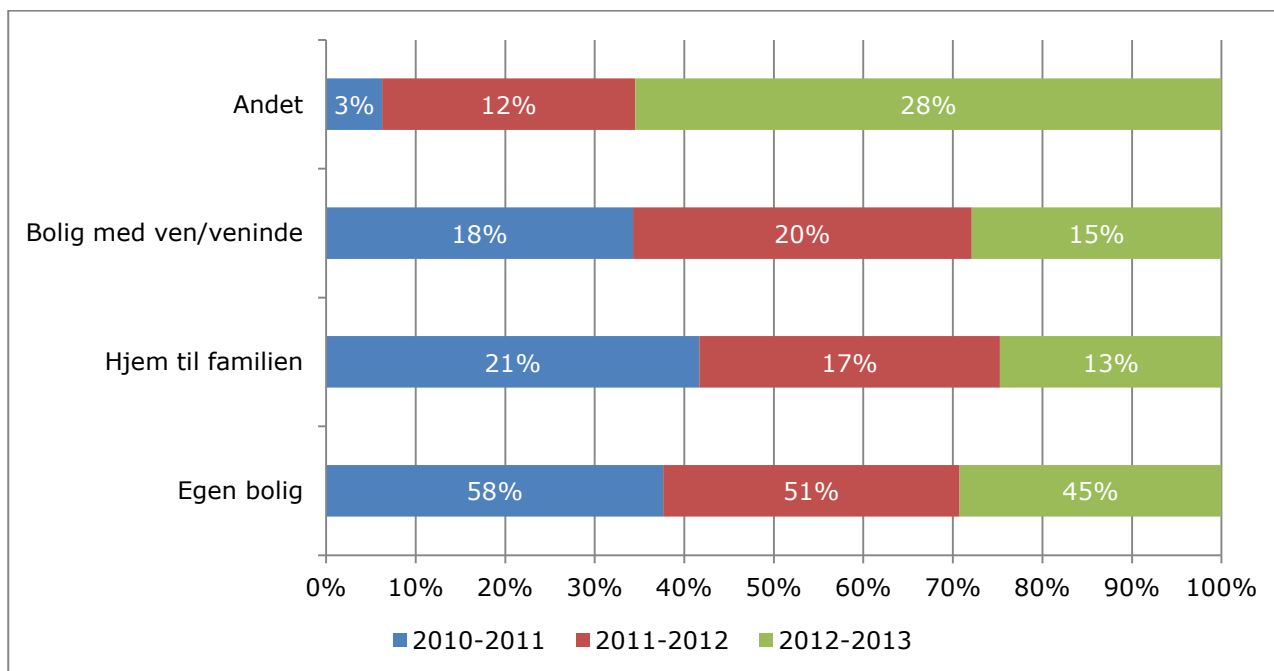
På den anden side var 39 % af beboerne i 2010-2011 og 49 % af beboerne i 2011-2012 enten på kontanthjælp, anden offentlig forsørgelse eller på syge-/dagpenge. Dette indikerer omvendt en lav grad af selvstændighed. I lighed med midtvejsevalueringen har de fleste af de nuværende beboere ambitioner om senere hen at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette kommer frem i forbindelse med spørgsmålet om, hvilke planer beboerne på parafdelingen har for fremtiden.

Ovenstående understreger vigtigheden af, at R.E.D. – som anført i midtvejsevalueringen – til stadighed skal arbejde på at udvide netværket med uddannelsesinstitutioner, jobcentre og større private virksomheder, således at antallet af fraflyttede beboere på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse mindskes.

Ud over parrenes erhvervsmæssige tilhørsforhold er parrenes boligforhold en væsentlig parameter, når man skal vurdere i hvor høj grad beboerne kan klare sig på egen hånd efter opholdet på R.E.D.

I den efterfølgende figur er det angivet, hvor beboerne flytter hen efter deres ophold på parafdelingen. Hvis beboerne flytter ud i egen bolig eller i bolig med en ven/veninde, indikerer dette en høj grad af selvstændighed og empowerment:

Figur 9 Udskrivningssted efter ophold på parafdelingen 2010/2011-2012/2013

Note:

N=38 for 2010-2011, N=33 for 2011-2012 og N=7 for 2012-2013.

Hovedparten af beboerne (76 % i 2010-2011 og 71 % i 2011-2012) lader til at kunne klare sig selv på egen hånd efter opholdet hos R.E.D., da de enten flytter i egen bolig eller sammen med en ven/veninde.

Samtidig ser udviklingen i andelen af beboere, der flytter tilbage til familien ud til at falde: I 2010-2011 flyttede 21 % af beboerne fra parafdelingen tilbage til familien, hvilket faldt til 17 % i 2011-2012. Data for 2012-2013 viser, at 13 % (ud af samlet set 7 observationer) flytter tilbage til familien.

Case: Isabella og Lars

Isabella og Lars var på R.E.D. i 2-3 måneder. Lars siger, at medarbejderne var rigtig søde, men at der også var en del problemer ved at være der. De følte sig ikke helt forstået og blev efter eget udsagn presset til at få kontakt til familien igen med det samme. Han forklarer:

"De tog generelt ikke rigtigt højde for forskelligheder, men handlede på deres erfaringer".

Parret havde brug for hjælp til at komme videre - i forhold til uddannelse og lejlighed - men følte sig ikke forstået og fik præsenteret løsninger, som de ikke rigtig var interesseret i.

Parret bor nu hos Lars' familie, da de ikke længere kunne bo i den studiebolig de ellers havde fået. Isabella har kontakt til det meste af hendes familie nu, dog ikke hendes far, som ikke vil have at de gifter sig. Lars forklarer:

"Min kæreste har været gift før og jeg ville egentlig bare have spurgt hendes far om lov til at vi giftede os, men jeg havde jo ikke regnet med, at han ville sige nej. Det var for at vise respekt. Det gav mig en lidt dårlig smag i munden".

Parret mener ikke, at have fået særlig meget ud af at være på R.E.D. I virkeligheden kunne det være det samme, som at have en sagsbehandler på kommunen. De følte sig heller ikke så sikre på R.E.D., da de oplevede, at nogen af pigerne i singleafdelingen blev kørt hjem af deres kærester eller tog en taxi hjem fra byen.

Note:

Casen er anonymiseret.

3.4. Konfliktmægling og psykologhjælp

Som anført i midtvejsevalueringen understreger medarbejderne, beboerne, kommunerne og politiet samstemmende, at beboerne kommer til R.E.D. efter at have modsat sig familiens ønsker om ægteskab og/eller har været udsat for fysisk/psykisk vold, som en følge af konflikt om de unges ønsker og livsførelse. Beboerne lægger vægt på, at det er en meget svær beslutning at modsætte sig sin families ønsker. Det er således for de fleste beboeres vedkommende forbundet med svære psykiske følger, at de forlader deres familier, hvilket både psykologer, medarbejdere og beboerne fremhæver.

En stor del af beboerne vurderes fra R.E.D.s side at have behov for psykologhjælp, og i nogle tilfælde er der behov for en mere akut krisepsykologhjælp. Antallet af beboere (fra parafdelingen), der har modtaget psykologhjælp fordeler sig således²:

- 2011: 16 ud af 30 (53 %) indskrevne har modtaget psykologhjælp
- 2012: 13 ud af 38 (34 %) indskrevne har modtaget psykologhjælp
- 2013: 3 ud af 16 (19 %) indskrevne har modtaget psykologhjælp

² Tallene inkluderer ikke genindskrivninger.

Udover psykologhjælp bliver beboerne også tilbudt konfliktmægling, hvor beboerne igennem LOKK kan prøve at genetablere kontakten til deres familie. Som anført i midtvejsevalueringen er alle imidlertid ikke interesserede heri, idet nogle af beboerne frygter for deres liv ved et møde med familien. Flere af beboerne opholder sig netop på R.E.D. på grund af truslen om at blive slået ihjel af et eller flere familiemedlemmer, som oftest af en bror eller faderen.

Antallet af beboere (fra parafdelingen), der har fået hjælp til mægling fordeler sig således³:

- 2011: 1 mægling ud af 30 (3 %) indskrevne beboere
- 2012: 8 mæglings ud af 30 (21 %) indskrevne beboere
- 2013: Ingen mæglings

Det har ikke været muligt at dokumentere effekten af konfliktmægling og psykologhjælp, idet det ikke er muligt entydigt at isolere afgrænsede effekter af aktiviteterne gennemført under såvel konfliktmægling som psykologhjælp.

De gennemførte interview med især tidligere par på R.E.D. indikerer dog – i lighed med midtvejsevalueringen - at såvel konfliktmægling som psykologhjælp har været udviklende og stabiliserende for både det enkelte par, der har været igennem et forløb, og også stabiliserende i forhold til den samlede beboergruppe.

Udsagn fra de gennemførte interview peger således på, at psykologhjælpen hjælper med at håndtere de ofte svære psykiske følger af at modsætte sig sin families ønsker og forlade dem, mens konfliktmæglingen - som gennemføres i regi af LOKK - virker hensigtsmæssig og udviklende ved forsøget på genetablering af kontakten til familien.

³ Tallene inkluderer ikke genindskrivninger.

4. Resultater og vurderinger

Dette afsnit fokuserer på, hvilken effekt opholdet hos R.E.D. har i forhold til beboernes empowerment. Først gennemgås resultaterne i forhold til R.E.D.s egne mål og succeskriterier og efterfølgende fremsættes evaluators kvalitative vurdering af opholdets effekter. For en beskrivelse af mål og succeskriterier henvises til midtvejsevalueringen. Afsnittet afsluttes med en vurdering af samspillet mellem tilsynskommune og R.E.D.

4.1. Brugerevaluering og parrenes vurderinger

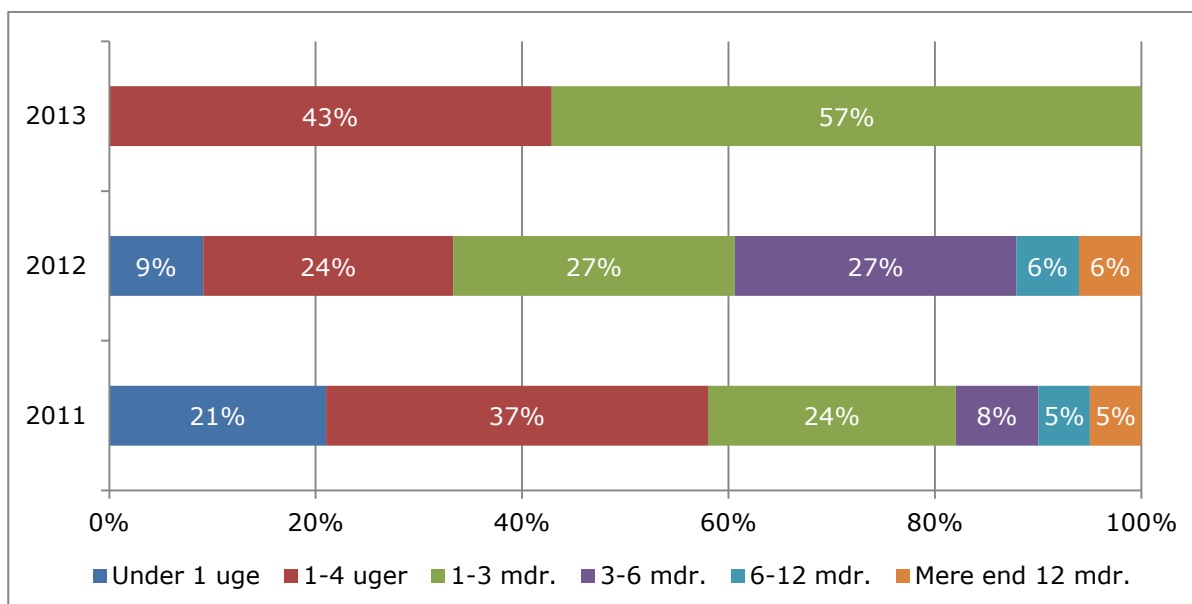
Indledningsvist vurderes det, i hvor høj grad parafdelingen opfylder succeskriterierne. Beboerne på parafdelingen skal udfylde en brugerevaluering ved fraflytningen. Brugerevalueringen skal kun udfyldes af den part, der er truet eller under social kontrol. Det er ofte ikke relevant for manden at udfylde skemaet, hvis manden er etnisk dansk. Brugerevalueringen omfatter en stillingtagen til en række spørgsmål, herunder følgende mål:

- Mål 1: I hvilken grad mener du, at du under opholdet på RED fik beskyttelse og sikkerhed?
- Mål 2: I hvilken grad mener du, at opholdet på RED har givet dig større personlig frihed
- Mål 3: I hvilken grad mener du, at opholdet på RED har gjort dig mere selvstændig?
- Mål 6: Er der aftalt efterværn?

Der eksisterer to yderligere mål (mål 4: Har du job eller er i gang med uddannelse? og mål 5: Hvor flytter du hen?). For disse to mål er der ikke registreret et resultat - i hverken 2011 og 2013 - idet disse mål forudsætter et ophold på minimum 3 måneder. Dette har kun været tilfældet for få beboere. For 2012 har op omkring 40 % af parrene imidlertid været på R.E.D. i flere end 3 måneder, hvorfor der efterfølgende afrapporteres på mål 4 og 5 for 2012.

Opholdstiden for beboerne på parafdelingen 2011-2013 fremgår af den efterfølgende figur:

Figur 10 Beboernes opholdstid på parafdelingen 2011-2013

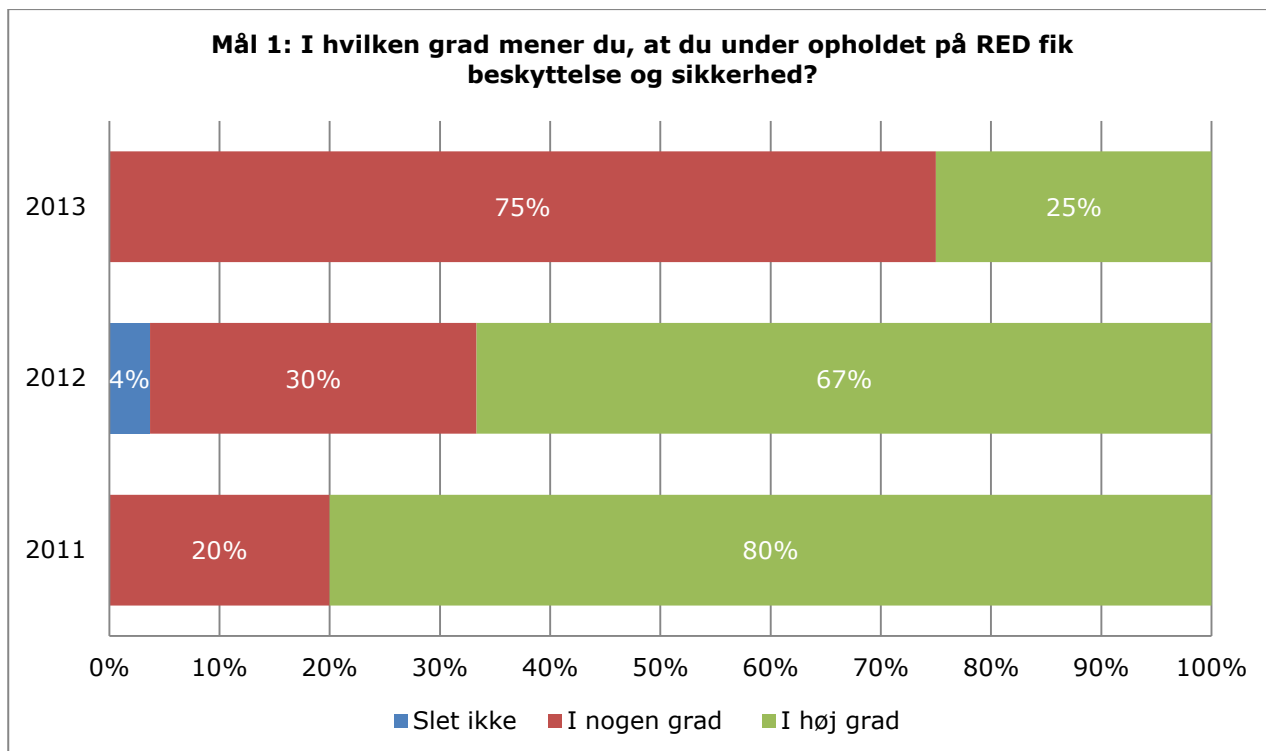

Note:

N=38 for 2011, N=33 for 2012 og N=7 for 2013.

De efterfølgende tre figurer viser besvarelserne for R.E.D.s tre første mål for 2011-2013:

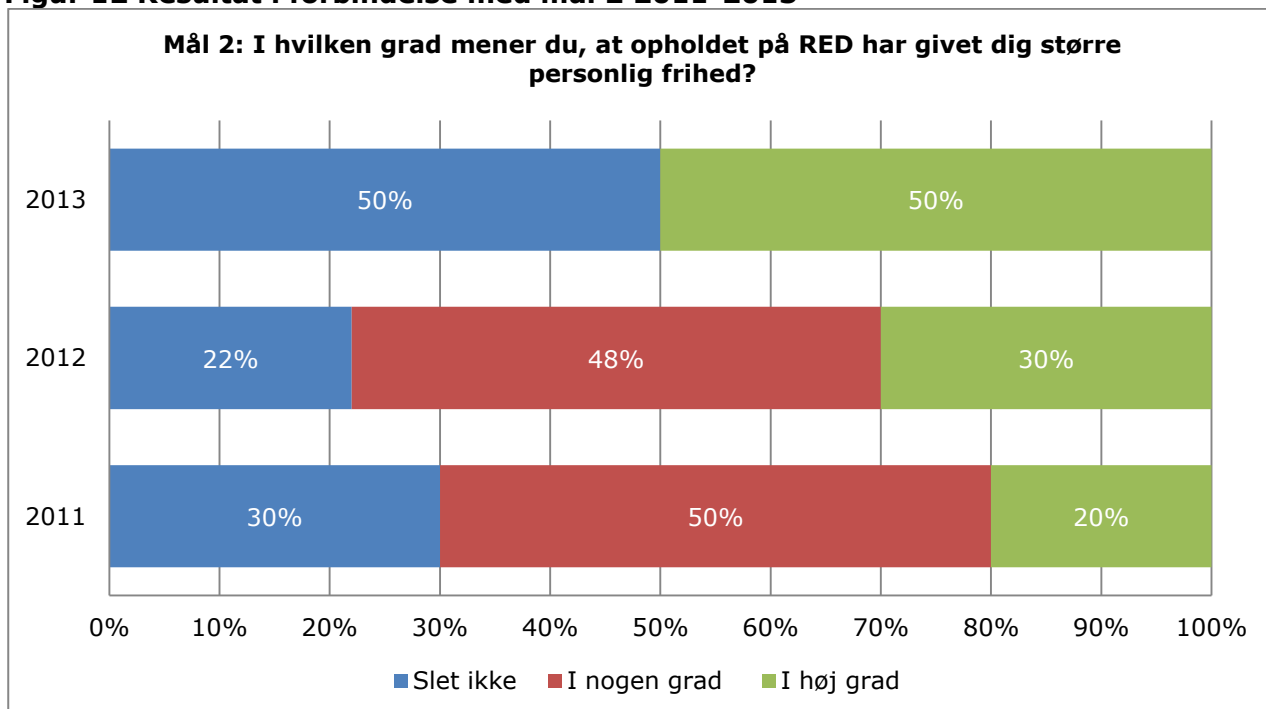
Figur 11 Resultat i forbindelse med mål 1 2011-2013

Note:

N=10 for 2011, N=27 for 2012 og N=4 for 2013.

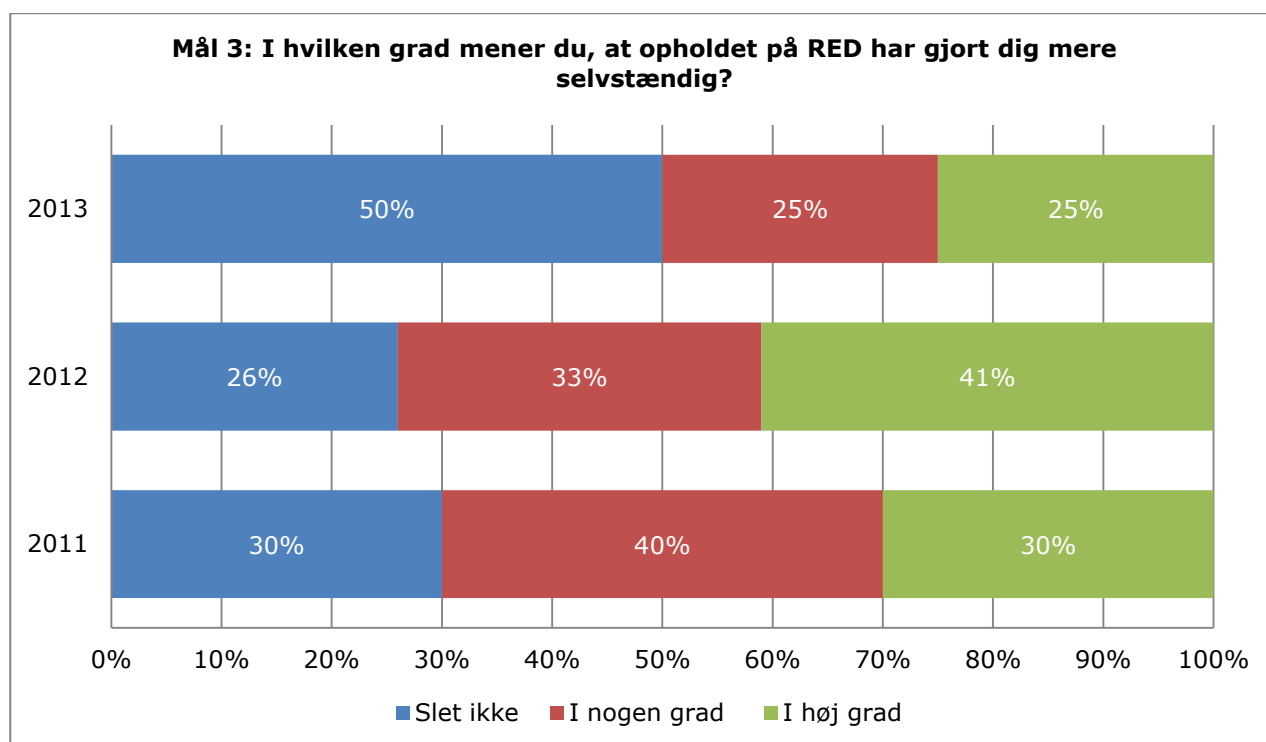
Figur 12 Resultat i forbindelse med mål 2 2011-2013

Note:

N=10 for 2011, N=27 for 2012 og N=4 for 2013.

Figur 13 Resultat i forbindelse med mål 3 2011-2013

Note:

N=10 for 2011, N=27 for 2012 og N=4 for 2013.

I 2011 var 80 % af den opfattelse, at de under opholdet på R.E.D. i høj grad fik beskyttelse og sikkerhed. Dette faldt til 67 % i 2012. Succeskriteriet er, at 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i høj grad har givet beskyttelse og sikkerhed. Dette betyder, at målet blev opnået i 2011 i modsætning til 2012.

I forhold til parrenes vurdering af øget personlig frihed er det en succes for R.E.D, når 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har betydet, at de har fået større frihed, og at de selv bestemmer over eget liv. Dette mål blev ikke nået fuldt ud i 2011, da 70 % af beboerne mente, at de har fået større personlig frihed. I 2012 er målet dog nået, idet 78 % af de adspurgte i nogen eller højere grad var af den opfattelse, at opholdet på R.E.D. havde givet dem større personlig frihed.

Succeskriterierne for graden af øget selvstændighed er, når 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har medvirket til, at kvinden/manden er blevet mere selvstændig og bedre i stand til at deltage i samfundslivet på egne præmisser. I 2011 nåede R.E.D. ikke målet, idet 70 % af beboerne svarede, at opholdet i nogen eller højere grad havde gjort dem mere selvstændige. I 2012 var denne andel på 74 %, hvilket noget nær er en opfyldelse af målet.

Case: Iben og Sheila

Iben og Sheila tilbragte 3 måneder på R.E.D., hvor det blev forsøgt at genoprette kontakten til familien. Parret er enige om, at de ikke følte, at der var forståelse for deres situation på R.E.D. og at situationen generelt var meget overvældende.

Iben var meget deprimeret, da hun ankom til R.E.D. og overvejede selvmord. Parrets familier boede i nærheden af R.E.D. og de kunne derfor ikke gå ud. Igennem LOKK fik parret hjælp til konfliktmægling med familierne og fik hurtigt genskabt kontakten. Sheila var meget bekymret over, at det gik for stærkt og fik også af vide af R.E.D., at de skulle være forsigtige.

Iben fortæller: *"Vi var stadigvæk på R.E.D., men havde kontakt til familierne. De spurgte hvorfor jeg var rejst, men det kunne jeg jo ikke svare på"*.

Parret holdt en pause i kontakten med familierne, men har genoptaget kontakten igen – selvom der stadig er konflikter med familierne. Familierne vil gerne have de kommer hjem, men parret ved stadigvæk ikke hvad de skal fortælle familierne, da parret ved, at familierne ikke kan acceptere deres forhold.

Efter opholdet på R.E.D. kom parret på andre krisecentre og blev skilt ad. Parret har nu fået en lejlighed sammen. Sheila søger job og fortæller hun er blevet kaldet til en samtale, mens Iben har genoptaget sin uddannelse.

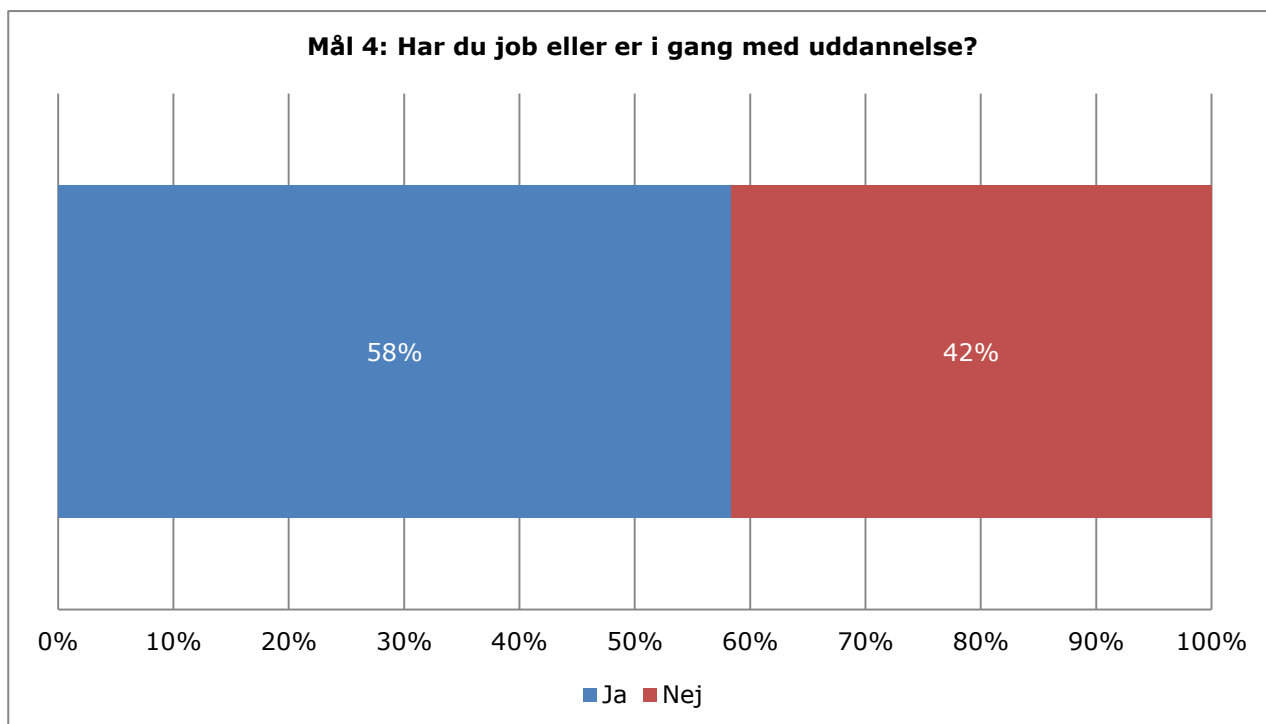
Ingen af de to mener at have fået så meget ud af opholdet på R.E.D., og de er meget usikre på, hvordan de skal forholde sig til konflikterne med familierne. Iben giver samtidig udtryk for, at opholdet på R.E.D. har været med til at hun har lært at stå på egne ben.

Note:

Casen er anonymiseret.

De efterfølgende to figurer viser resultatet af besvarelserne for R.E.D.s mål 4 og 5 i 2012:

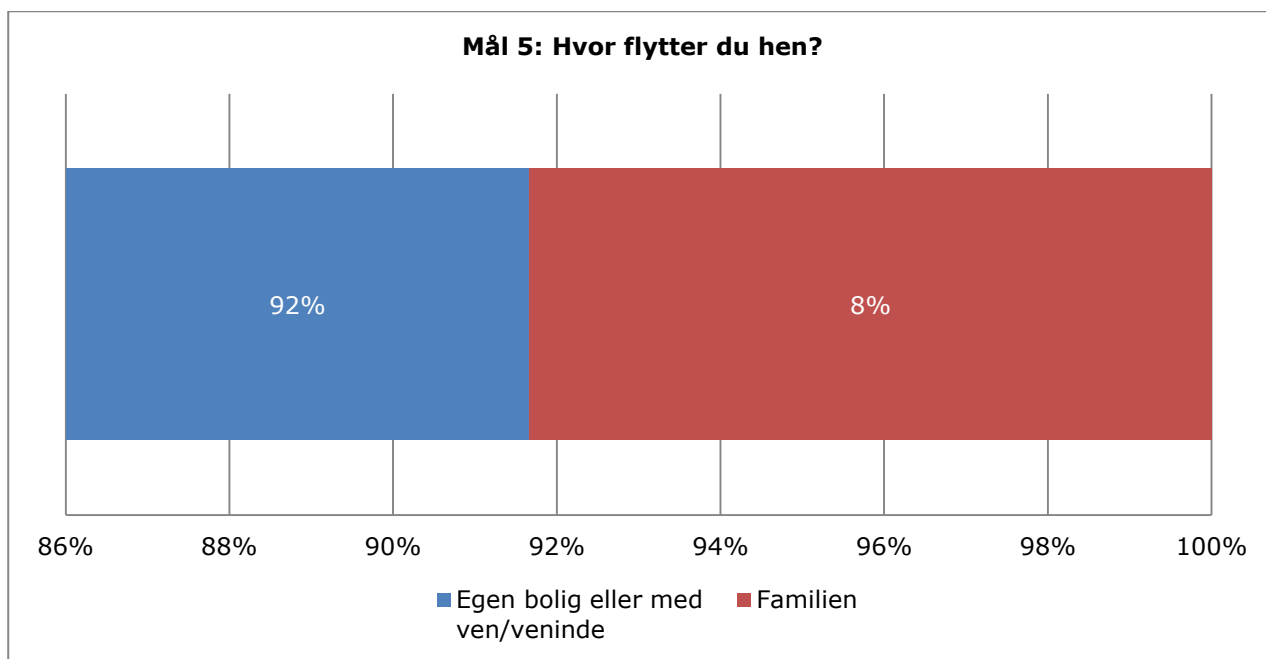
Figur 14 Resultat i forbindelse med mål 4 i 2012 (efter 3 måneders ophold)

Note:

N=12.

Figur 15 Resultat i forbindelse med mål 5 i 2012 (efter 3 måneders ophold)

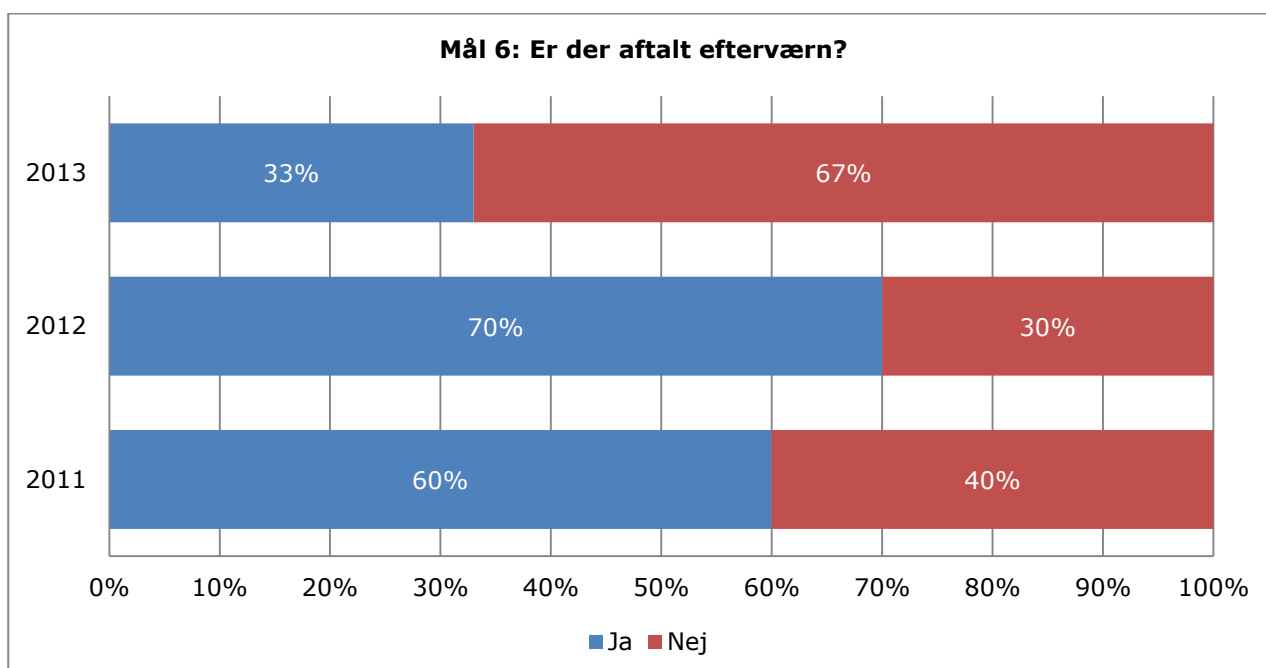
Note:

N=12.

Op imod 60 % af de adspurgte havde i 2012 et job eller var under uddannelse, mens mere end 9 ud af 10 forventede at flytte i egen bolig eller sammen med ven/veninde.

I figuren neden for fremgår besvarelsene på spørgsmål angående R.E.D.s mål 6 omkring efterværn for perioden 2011-2013:

Figur 16 Resultat i forbindelse med mål 6 2011-2013

Note:

N=10 for 2011, N=27 for 2012 og N=3 for 2013.

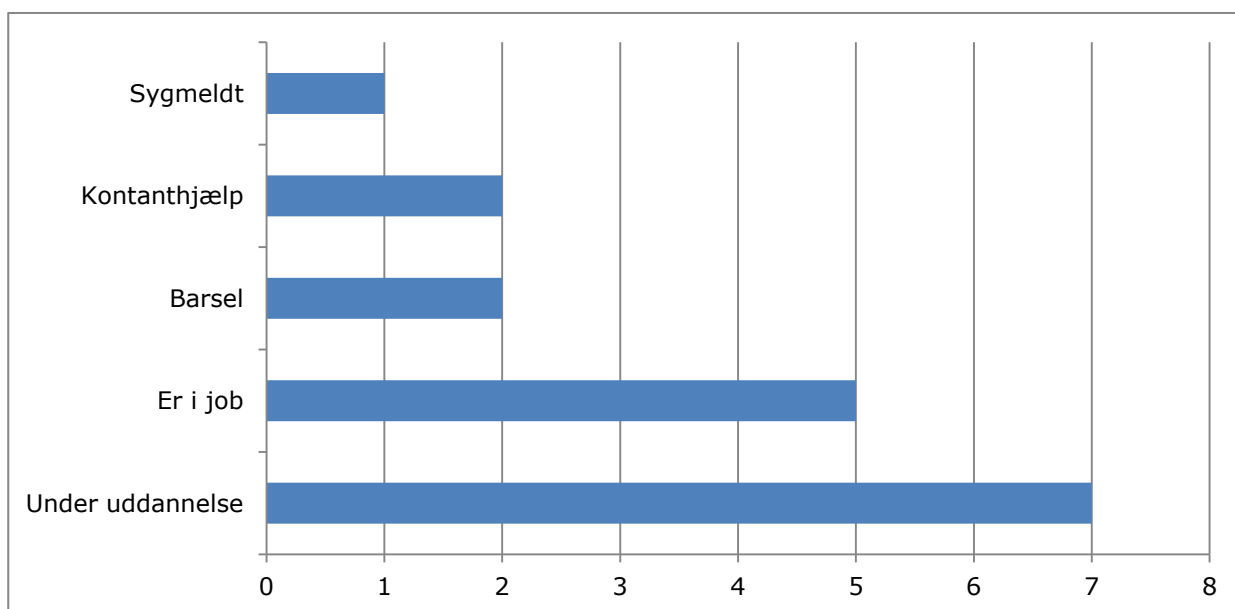
Det betegnes som en succes, når 75 % af parrene modtager efterværn. Dette mål opnåede parafdelingen ikke i 2011⁴, mens målet næsten opnåedes i 2012, hvor 70 % af beboerne modtog efterværn.

For så vidt angår parrenes vurderinger er der gennemført interviews med par, der tidligere har været beboere på R.E.D. Interviewene er gennemført med begge eller den ene i parret.

Det er meget forskelligt, hvornår parrene har været på R.E.D. og i hvor lang tid. Nogle var på R.E.D. for ca. 1 år siden, mens andre endte deres ophold for bare en måned siden. Det er derfor også tydeligt, at der er stor forskel på, hvor langt parrene er og hvor positive de er over for fremtiden.

De fleste af de interviewede par bor i egne lejligheder og er i job, under uddannelse eller har anden beskæftigelse. Det er kun enkelte der er på kontanthjælp, en enkelt er sygemeldt fra sit studie, mens to er på barsel, som figuren nedenfor illustrerer:

Figur 17 Tidlige pars situationer

Note:

N=17.

Alle parrene - bortset fra et enkelt - er forsat sammen og bor i egen lejlighed. Flere giver udtryk for, at R.E.D. har været meget behjælpelig, når de har skullet finde egen lejlighed. Der er ligeledes andre ting, som beboerne har fået hjælp til, såsom kontakt til kommunen, jobcenter osv.

Overordnet set er de fleste tidligere par positive overfor deres ophold på R.E.D. Nogle fordi de har fået den hjælp og omsorg de havde brug for, andre fordi de kunne føle sig trygge på R.E.D. De relativt få par, der er mere negative overfor opholdet på R.E.D., mener oftest ikke deres situation og vilkår er blevet forstået, idet de er af den opfattelse, at medarbejderne på R.E.D. ikke forstod deres interesser og kun i mindre omfang tog højde for parrenes forskelligheder og forskellige baggrunde. Disse få par mener, at de kunne have været foruden opholdet.

⁴ R.E.D. påbegyndte anvendelse af brugerevaluering i juni 2011, hvorfor tallene for 2011 udelukkende omfatter data for det sidste halve år i 2011.

Det er evaluators vurdering – ud fra resultater fra midtvejsevalueringen, interviews med nuværende og tidligere par, interviews med medarbejdere samt gennemførte observationsdage - at R.E.D.s opstillede regler grundlæggende er relevante og baseret på erfaringer gennem R.E.D.s virke.

Når de tidligere beboere på R.E.D. spørges ind til, hvordan de ser på fremtiden, er lidt over halvdelen af den opfattelse, at fremtiden ser lys ud i forhold til fx parforhold, job, uddannelse, boligforhold mv. Af dem, der har svært ved at se lyst på fremtiden, gav enkelte udtryk for, at de var meget depressive som følge af de familiære konflikter.

For så vidt angår uddannelse eller job er der en tydelig tendens: Det, de fleste drømmer om, er at færdiggøre eller få en uddannelse. Dette prioriteres og vægtes højt. Dernæst nævner de adspurgte ofte parforholdet og en fremtidig familie, som det vigtigste.

Enkelte giver udtryk for, at R.E.D. har hjulpet dem med at komme ind på en uddannelse. Mange beskriver også, at R.E.D. har medvirket til at opstille og forfølge mål.

Case: Shane

Shane sluttede sit forløb på R.E.D. i år og var på R.E.D. sammen med sin kæreste i næsten to måneder. Han siger om R.E.D.:

"Alle var søde. De gør det bedste for dem der bor der, så de kan få det godt".

Han mener dog samtidig, at der kunne tages mere hensyn til, at de mennesker der bor der er under et enormt pres og forsætter:

"Der er mange mærkelige regler - eller ikke mærkelige, men fx skal man stå op klokken 8. Det er lidt som at være hos sine forældre. Jeg tror ikke det er noget de mennesker der bor der har brug for. De skal hellere hjælpe folk med at komme videre med livet".

Shane er ikke længere sammen med den kæreste han var på R.E.D. med, men de snakker sammen og han håber det kan løse sig. Det er hendes familie der er problemer med og Shane er meget bekymret for hvordan det skal gå. Han bor nu på et andet krisecenter og er meget usikker på hvad han skal gøre i fremtiden. Eksempelvis ved han ikke hvad han skal gøre for at få arbejde og lejlighed. Han kan ikke tage stilling til fremtiden, fordi det hele forsat ser lidt sort ud. Han siger:

"Jeg føler mig ret fortabt. Jeg ved ikke, hvor jeg er på vej hen. Hvis jeg ikke ved hvad der skal ske i morgen, så ved jeg slet ikke hvad der skal ske om 5 år".

Note:

Casen er anonymiseret.

Opholdet på R.E.D.

Som anført ovenfor har de fleste tidligere beboere på parafdelingen følt sig trygge på R.E.D., mens enkelte har fundet det meget overvældende, at de pludseligt har skullet dele stue, toilet osv. med andre par. De fleste udtrykker, at de har fået meget hjælp til at komme videre fra R.E.D. - med at finde lejlighed, job eller uddannelse.

Nogle af parrene er af den opfattelse, at nogle af beboerne på R.E.D. reelt ikke har behov for at være der. De mener således eksempelvis, at nogle af kvinderne på singleafdelingen udelukkende er på R.E.D., fordi de synes deres forældre er for strenge og ikke kan gå ud til sent om aftenen. Det er opfattelsen hos disse par, at enkelte af kvinderne bliver kørt til R.E.D. af deres kærester eller tager en taxi hjem fra byen. De adspurgte par mener ikke, at de omtalte beboere har forståelse for andre beboeres situation og opretholdelse af R.E.D.s hemmelige placering.

Det virker derfor ikke til at være større forståelse for andres situation, både over for deres oplevelser, men også i forhold til at opretholde den hemmelige placering af R.E.D.

Langt de fleste er meget positive overfor personalet på R.E.D. og siger, at alle er rigtig søde, kompetente og at de har været en god støtte. Dette understreges tydeligt i de gennemførte interviews. Mange af beboerne har dog forslag til forbedringer:

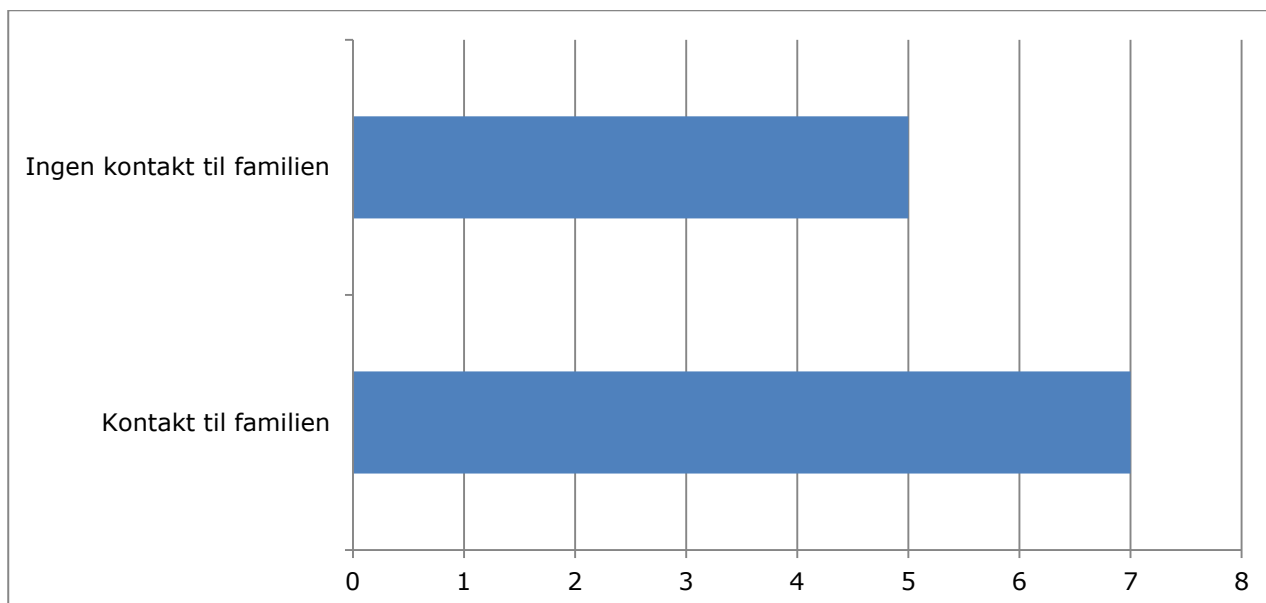
- Der ønskes flere mandlige medarbejdere
- Langt de fleste mener, at der – i forhold til singleafdelingen – ikke er så meget personale dedikeret til parafdelingen

En del mener, at mandlige pædagoger kunne være en fordel i forhold til forskellige aktiviteter, men særligt i forhold til at have én af samme køn at tale med. Flere af de tidligere beboere giver udtryk for, at det ville være lettere at betro sig til en mandlig pædagog. Der er meget delte meninger om, hvad de enkelte har fået med fra R.E.D. Flere mener, at de har fået så stor hjælp og støtte, at de nu er helt klar til at bo for sig selv, tage uddannelse og ser lyst på fremtiden. Omvendt udtrykker nogle af parrene, at de ikke har fået så meget med fra R.E.D., oftest fordi de ikke har følt sig forstået. Specielt den mandlige del af parret, som er mindst truet, føler, at de ikke har fået meget ud af R.E.D.-opholdet. De har haft "lidt kuller" på grund af de snærende bånd og rammer, som er på R.E.D. for at opfylde sikkerhedskravene.

Familie

Beboerne har alle fået tilbudt hjælp til at håndtere problemerne med deres familier. I parrene har det ofte været den ene partner, hvis familie der har været konflikt med. Mange af parrene har kontakt til familierne, dog oftest i ret begrænset omfang. Enkelte har stadigvæk ingen kontakt til deres familie, men ønsker, at det kan løse sig på sigt.

Figur 18 Kontakt til familien

Note:
N=12.

I de fleste situationer er kontakten genoptaget til familien, mens parrene har været på R.E.D. For nogle enkelte har tiden ikke været moden til genoptagelse af kontakten, fortæller de. Flere har fået konflikthåndtering igennem LOKK, hvilket der er stor tilfredshed med, ligesom der gives udtryk for, at de er glade for at de er i gang med at arbejde på at kunne genoptage kontakten med familierne.

Case: Karla og Anton

Karla og Anton var på R.E.D. i 5 måneder sidste sommer og var glade for at være på R.E.D. Anton siger: "Vi har haft en god tid der. Personalet var rigtig sødt og de er meget hjælpsomme". Karla er ligeledes positiv og siger: "Al den hjælp, kærlighed og omsorg man får er virkelig vigtig. Det er ligesom familie".

Anton har en længerevarende uddannelse, som dog endnu ikke er godkendt i Danmark. Indtil det går igennem er han i praktik, men ser meget frem til, at det går i orden. Karla arbejder som hjemmehjælper og håber på, at kunne videreudanne sig i fremtiden.

Det er Karlas familie, som parret har haft problemer med. Disse er ikke løst og Karla siger, at hun er kommet over det. Hun ønsker dog i fremtiden, at det løser sig, men tager tingene som de kommer. Hun siger om opholdet på R.E.D.:

"Dengang jeg kom til R.E.D. var jeg ingenting. Jeg havde ikke lyst til noget og var bare udmattet. Pga. den hjælp jeg har fået er jeg nu i arbejde og har en lejlighed. Jeg fik støtte og mål jeg skulle gå efter".

Parret mener begge, at der kunne være mere fokus på parafdelingen på R.E.D. og at der var mere fokus på singleafdelingen. Anton fortæller der var meget travlt i singleafdelingen, hvilket betød der ikke var så meget personale i parafdelingen. Han påpeger, at der var mange under 18 på singleafdelingen og at de jo har brug for mere hjælp.

De er begge positive og ser lyst på fremtiden, hvor de ønsker sig at arbejde og blive færdig med uddannelse.

Note:

Casen er anonymiseret.

4.2. Organisation, kompetencer og kompetenceudvikling

De faglige medarbejdere hos R.E.D. er som anført indledningsvist enten socialrådgivere, pædagoger, lærere og administrative medarbejdere. I de senere år har der været en meget lille udskiftning i medarbejdergruppen, som således må karakteriseres som en stabil gruppe. Én af de centrale udskiftninger er en ny souschef, der i lighed med den foregående har en bred og relevant erfaring.

R.E.D.s organisation og kompetencer har stor indflydelse på R.E.D.s ydelser og resultater i forhold til parrene. De rette organisatoriske rammer og de rette kompetencer er naturligvis ganske afgørende for resultaterne ved R.E.D.

Ved at sammenholde organisationen i midtvejsevalueringen og senest i slutevalueringen for singleafdelingen er det tydeligt, at R.E.D.s nuværende organisation er professionaliseret og velfungerende. Der er opbygget en organisation, som fungerer både fagligt og administrativt. Udsagn fra parrene understreger, at processen fra modtagelse, afklaring, dagligdag på R.E.D. og over til udslusning gennemføres trygt, sikkert og professionelt.

Parafdeling kræver nye kompetencer

I forhold til R.E.D.s kompetencer har det forhold, at R.E.D. tilbyder ophold til par skabt et behov for udvikling af kompetencerne.

Kompetencemæssigt sker der en nyorientering ved at fokusere på parrenes empowerment frem for empowerment til en single. Der fokuseres i særlig grad på at sikre, at parrene bygger relationer op i forhold til at kunne klare sig selv, og dette sker såvel gennem parsamtaler som gennem individuelle samtaler med det enkelte medlem af parret.

Selv om der fokuseres på de samme områder, som i forhold til singleafdelingen, er der kompetencemæssigt nye fokusområder. Der har i særlig grad været behov for at være opmærksom på de psykologiske mekanismer, som gør sig gældende internt i parret, mellem parret og de øvrige beboere samt i forhold til R.E.D.s medarbejdere. Dette skyldes blandt andet disse forhold:

- For størstedelen af parrene gælder, at der i langt de fleste tilfælde er tale om helt nye par, så det er vigtigt både at støtte parforholdet, men også at de er individer som selv bestemmer og skal tage deres egne beslutninger
- Nogle af parrene splittes op. Dette kan skyldes brud i parforholdet eller at den ene del af parret bor uden for R.E.D. Særligt den del af parret, som måtte være mindst truet, har vanskeligere ved at tilpasse sig R.E.D., og i særdeleshed de regler, som eksisterer hos R.E.D. Da der er relativt få observationer er det centralt ikke at drage generaliserende konklusioner, men det er bemærkelsesværdigt, at den mindst truede del af parret relativt hyppigt i vore interview med parrene giver udtryk for, at de høj grad risikerer at få vanskeligt med at indordne sig ("man får kuller", som en person udtrykker det)
- Har særlig fokus på spørgsmål om sex i forhold til parrene
- Flere mænd (både som en del af parrene og som single) har aktualiseret, at der er søgt mandlige nye medarbejdere, men indtil nu er dette ikke realiseret på grund af, at de mandlige ansøgere ikke vurderes at være de bedst kvalificerede. I stedet er det lykkedes at ansætte en mand som vikarmedhjælper og herudover har R.E.D. tre mandlige deltidsvikarer

De nuværende kompetencer

Af eksempler på kompetencer, der i særlig grad fokuserer på par, er følgende indsatscenterale:

- Fokus på hvordan det afgøres, hvornår et par er på vej ud af sin krise
- Fokus på, hvordan parrene i dialog med medarbejderne får samlet op på de "normale hverdagsting"
- Udbredelse af en sammenhængende struktur for flere samtaleforløb, lige fra den første uges indledende udviklingssamtale, de første ugers hyppige samtaler, efterfølgende omsorgssamtaler og en månedlig udviklingssamtale
- Fremme brugen af individuelle samtaler med hvert individ i parret med henblik på at få afklaret forventninger og udviklingsperspektiver individuelt og som par

De nye psykologiske mekanismer, som eksisterer hos parrene, har krævet en række kompetencer, som kombinerer den pædagogiske faglighed med den psykologiske faglighed:

Det prioriteres i særlig grad, at R.E.D. bidrager til at parrene bliver afklarede om deres nye situation og deres fremtidige muligheder. Den intensive relationsfokus skal styrke parrenes initiativlyst og gøre dem afklarede med, hvordan de ved egen løsning finder en vej fremad. Nogle gange opfører parrene sig temmelig umodent - i håbet om at medarbejderne kan tage over i form af en "mor"-rolle. Medarbejderne ønsker ikke og kan ikke indtage rollen som "mor", men agerer professionelt.

Med henblik på at understøtte empowerment hos parrene arbejder medarbejderne en del med strukturerede forløb med coaching og mindfulness: Målet er i den indledende fase at skabe ro og tryghed med henblik på, at parrene selv arbejder på at skabe den ro, som er nødvendig for at kunne tænke fremadrettet.

Medarbejdernes erfaring med at gennemføre coachingsamtaler med parrene har udviklet sig betydeligt. Der gennemføres strukturerede coachingsamtaler med parrene mindst én gang månedligt, hvor både socialrådgiver og pædagog deltager.

Hertil kommer, at der i forhold til parrene er gennemført et forløb med mindfulness, som er indarbejdet i hverdagsprogrammet, hvor forløbene integreres i programpunkterne.

Desuden har nogle af pædagogerne påbegyndt anvendelse af PREP-metoden (Prevention and Relationship Enhancement Program) i forbindelse med parsamtalerne. PREP er et pædagogisk forløb, der baserer sig på konkrete værktøjer til kommunikation og konflikthåndtering. Endvidere er metoden velegnet til at fokusere på forebyggelse (mindske risici for eskalering af konflikter) samt relationsudvikling (fokus på nye netværk samt reparation i relation til de gamle netværk).

Parrene har været meget tilfredse med disse PREP-forløb. Specielt har de fremhævet, at det strukturerede samtaleforløb har givet mening for dem i forhold til, hvordan de udbygger deres relationer, hvordan de udvikler eget parforhold, hvordan de forventningsafstemmer og problemløser, og hvordan de håndterer konflikter i dagligdagen. En del af parrene har ikke været vant til at forholde sig til mange dagligdagsspørgsmål, herunder at have en holdning til forhold og praktiske gøremål, som de er nødt til i deres aktuelle situation at have en holdning til.

PREP er blevet udbredt ved at den ansvarlige pædagog for kompetenceudviklingen dels har været på kursus vedrørende metoden, dels efterfølgende har præsenteret metoden på et personalemøde.

Den psykologiske faglighed varetages fortsat gennem et eksternt samarbejde med psykologer. I perioder er der hyppigt psykologer i huset, og psykologerne relaterer sig til både par og singler. Endvidere har R.E.D. som en del af et kompetenceudviklingsforløbet for medarbejderne tilknyttet én af psykologerne som supervisor.

Desuden er der taget initiativ til at fremme aktiviteterne in house i R.E.D.:

- Styrkelse af sociale arrangementer, eksempelvis kontinuerlig gæsteaften/besøgsaften (første torsdag i hver måned) med henblik på at få parrene til at orientere sig mod husets fællesskab. Parrene er ikke så socialt åbne som singleboerne på grund af, at parrene har hinanden
- Med henblik på at fremme fællesskabet er der taget initiativ til at singler og par spiser sammen. Samtidig er der åbnet op for, at par og singler har mere med hinanden at gøre gennem fælles aktiviteter, fx undervisning og ture. Fremadrettet skal disse aktiviteter skabe mere "liv" i parafdelingen

Fremtidige kompetencer

På baggrund af ovenstående er det centralt at fortsætte med strukturerede coachingforløb, herunder anvendelse af PREP. Der er endvidere behov for fortsat at arbejde med det enkelte medlem af parret, som kan have forskellige individuelle behov og erfaringsbase. Dette gælder som anført også den mindst truede del af parret, som i en række observationer har vist sig at have sværere ved at finde sig til rette hos R.E.D.

4.3. To tilfældige dage på R.E.D.

I de foregående afsnit er analysen primært baseret på information og vurderinger fra medarbejderne, beboerne og kommunerne.

Dette afsnit skildrer to tilfældige dage på R.E.D., hvor evaluator medvirkede som en "flue på væggen". Vi har valgt at præsentere vore umiddelbare iagttagelser, som inkluderer såvel beboere fra parafdelingen som singleafdelingen.

En tilfældig dag på R.E.D. - 1

Der er plads til 5 par på parafdelingen. I øjeblikket er der to par, resten er enlige mænd, som enten er der, fordi de kom sammen med en anden, som et par eller alene.

Kl. 08.45

Beboerne sidder og spiser morgenmad. De hilsner pænt, da jeg kommer. De forsvinder dog hurtigt efter jeg er ankommet og er på vej til at sætte mig ned ved bordet.

Lederen giver en rundvisning i de to afdelinger. I singleafdelingen er der individuelle værelser undtaget ét, som er et dobbeltværelse. Her bor der nogle gange par, hvis der er brug for det.

I parafdelingen er der 5 værelser til 5 par. Afdelingen er separeret fra den anden afdeling. De har eget køkken og fællesrum.

Kl. 09.45

To mandlige beboere kommer ind på kontoret og spørger ind til nogle billeder, der hænger rundt omkring. De har åbenbart hængt dem alle sammen skævt og dette starter en diskussion med lederen. De to mandlige beboere begynder at inddrage andre ting på R.E.D., som de er utilfredse med. Lederen får til sidst de to mænd til at indrømme, at det er dem der har gået rundt og hængt alle billederne skævt. Diskussionen fortsættes. Til sidst går de igen - midt i diskussionen. De sagde, at de ikke synes der var styr på tingene.

Kl. 10.00

Dagens undervisning starter. En af de mandlige beboere fra parafdelingen kommer ind i lokalet som den første. Han giver udtryk for, at han ser frem til undervisningen. De andre kommer ind i lokalet. En kvindelig beboer sidder med en grøn ansigtsmaske på. En af pædagogerne beder hende vaske den af. Hun siger, at det vil hun ikke og at hun alligevel også skulle noget andet, hvorefter hun forlader lokalet. Pædagogen beder en af de mandlige beboere om at tage noget andet tøj på. Han har nattøj på. Han går ind og skifter.

Pædagogerne går ud et øjeblik. Beboerne omtaler den tidligere diskussion om billederne, der er blevet hængt skævt og taler om, at de synes lederen har overreageret.

Undervisningen omhandler Tyskland og efterkrigstiden. Emnet er magt, men også alternativer til vold og fredelige løsninger, fortæller en af pædagogerne mig inden undervisningen starter.

En af de mandlige beboere fortæller mig, at undervisningen er hver dag, undtaget lørdag og søndag. Han virker meget engageret.

En af kvinderne virker meget nedtrykt. En pædagog sidder ved siden af hende giver hende et strøg på ryggen.

Der bliver talt om racisme i nazi Tyskland, men også lidt i relation til nutidens Danmark.

Inden undervisningen starter sidder et par og fjoller rundt med en e-cigarett. De får at vide, at de skal pakke den væk indtil rygepausen.

Det oplyses, at der var flere til undervisningen i går - der er kun 6 i dag. Den mandlige beboer der deltager meget aktivt, er meget velformuleret og har tydeligvis styr på emnet. Det har en anden deltagende kvindelig beboer også. De fortæller også gerne når de andre stiller spørgsmål.

En kvindelig beboer deltager ikke aktivt og virker heller ikke til at have lyst. Hun sidder med lukkede øjne.

Beboerne bliver delt i to grupper, hvor de skal arbejde med nogle spørgsmål. En kvindelig beboer bliver lidt oprørt over, at hun ikke skal være i gruppe med sin kæreste. Pædagogerne håndterer det og hun bliver hurtigt god igen, uden at få sin vilje.

Beboerne virker generelt engagerede og stiller pædagogen mange spørgsmål om opgaven. På trods af, at de er kommet i grupper af hver 3 deltagere, har den ene kvindelige beboer stadigvæk ikke lyst til at deltage. Lidt inde i processen deltager hun dog en smule.

I en af grupperne er det særligt en kvindelig beboer, der deltager aktivt, mens de andre er meget stille. Gruppen er hurtigt færdig med opgaven.

De taler om Hitlers raceregler, og at kun én person i lokalet ville kunne klare sig igennem reglerne. En kvindelig beboer siger, at sådan er det stadigvæk mange steder i Mellemøsten. Som araber må man ikke blande blod med andre racer.

Emnet skifter meget pludseligt til at kunne læse fremtiden i kaffegrums. Det er to af de kvindelige beboere meget interesseret i. Det tales der om, mens den anden gruppe bliver færdig med opgaverne.

Den kvindelige beboer, der ikke har deltaget så meget, begynder at vågne lidt op. Hun siger hun har ondt i hovedet og er træt. Gruppen begynder at blive utålmodig, fordi den anden gruppe ikke er færdig med spørgsmålene endnu.

Pædagogen, der underviser spørger, om der er nogen der skal med ud og handle i dag. En kvindelig beboer siger hun rigtig gerne vil med. Pædagogen siger, at det tør hun ikke og at hun ikke kan komme med. Den kvindelige beboer spørger om pædagogen er bange for, at hendes far skal komme og siger "Jeg kan godt gå ud, jeg var også ude i weekenden". Pædagogen lukker samtalen med at lave lidt sjov. Så tales der ikke mere om det.

Alle er igen samlet. De taler om, at de gerne vil på studietur og se nogle af de steder de er kommet omkring i undervisningen. De taler om, at det eventuelt kan prøve at søge nogle fonde.

To af de kvindelige beboere sidder og fjoller, mens en anden fremlægger. De sparker hinanden under bordet og sender hinanden små sedler. En af pædagogerne stopper dem.

Den ene kvindelige beboer virker til at være meget urolig og have svært ved, at koncentrere sig.

Det bliver spurgt ind til læringsudbyttet og om det er noget man kan bruge i sin hverdag. Én siger at man kan lære, at man skal tænke sig om, inden man stemmer på Dansk Folkeparti.

De andre griner. Beboerne nævner, at det kunne være godt med nogle andre emner.

Kl. 11.00

Der holdes pause fra undervisningen. I køkkenet står to kvindelige beboere sammen med en pædagog, og er i gang med at lave frokost. Den ene kvindelige beboer præsenterer sig selv og fortæller, at de laver frikadeller til frokost.

Kl. 11.20

Tilbage til undervisningen. Der diskuteres om forskellen på at vokse op i et demokrati og et diktatur. Beboerne bliver igen delt op i to grupper. Den kvindelige beboer som virkede til at have det dårligt i starten af undervisningen, deltager ikke længere. Hun har lagt sig til at sove.

Senere er alle igen samlet. Der diskuteres diktatur i hjemmet og strenge regler forældre kan have, fx hvilket tøj man skal have på, hvilken uddannelse man skal tage, hvem ens venner må være m.m.

Beboerne er meget pessimistiske overfor at forældre kan ændre sig og blive positivt påvirket af, at bo i et demokrati. Emnet gør beboerne urolige.

Den pædagog, der underviser bruger sig selv meget i undervisningen og kommer med eksempler fra sit eget liv.

De kommer tilbage til emnet om forældre. Beboerne er lidt oprevet og mener ikke, at forældre kan forandre sig.

En mandlig beboer giver udtryk for, at når man har oplevet, at ens egen familie vil mishandle én bliver man meget sort/hvid i sin tankegang. Han er tydeligvis mærket af sine oplevelser.

Der slutes med, at der skal vælges emne til næste uge. De skal se en film der handler om ondskab. En kvindelig beboer forslår at de skal lave deres egen kortfilm.

Undervisningen slutter lidt i 12. Der er frokost kl. 12.

Nogle af parrene opholder sig i stuen. En mandlig beboer fortæller, at han skal stå for aftensmaden og at han vil lave lammesteg. En af pædagogerne fortæller at han ofte laver mad og er rigtig god til det.

Kl. 12.30

Frokosten er ved at være ovre. To kvindelige beboere havde lavet maden og de andre var gode til at rose den og sige tak for mad. De to kvindelige beboere virkede til at tage rosen til sig og var stolte over den mad de havde lavet. Der var små drillerier og samtaler på tværs over frokosten (frokosten er både for single- og parafdelingen). Én af de kvindelige beboere (fra singleafdelingen) spørger én af pædagogerne, om hun egentlig er pædagog på R.E.D., for hun er ikke sikker på, om hun er vikar. Pædagogen forklarer, at hun er der fast og har været på R.E.D. i ca. 5 måneder. Én af de andre joker med, at han troede hun var husets handyman.

Beboerne forlader hurtigt bordet. Der er en pædagog, der taler med en kvindelig beboer i sofaen. Her har de siddet under hele frokosten. Den kvindelige beboer er tydeligvis meget ked af det.

En anden kvindelig beboer blev også pludseligt meget ked af det da frokosten var ved at være ovre. En af pædagogerne trøster hende.

Der bliver grinet og vasket op i køkkenet efter maden. Der er et helt fast skema for, hvem der skal lave mad, rydde op osv. og der virker ikke til, at blive stillet spørgsmålstejn ved det.

KI. 12.45

Det er snart tid til at der skal gøres rent.

En kvindelig beboer ser TV i fællesstuen (singleafdelingen). En anden kvindelig beboer kommer ind. Hun virker lidt træt. Hun siger til dem der vasker op, at hun har sovet fordi hun har været på arbejde. De siger godmorgen og flere, både andre beboere og en pædagog, giver hende en knus.

Der har ikke været nogen i parafdelingens fællesarealer, men nu hvor rengøringen skal påbegyndes, kommer flere fra parafdelingen ind for at gøre rent. Der er en plan for hvem der skal rengøre hvad og hvornår. Planen hænger i parrenes køkken.

En mandlig beboer og en pædagog snakker sammen, mens de gør rent i køkkenet. Han fortæller meget åbent om sin opvækst.

En kvindelig beboer er i gang med at rydde op i køleskabet sammen med pædagogen. Hun er ikke så glad for opgaven, men udfører den uden at brokke sig. Før frokost fortalte hun en pædagog, at hende og kæresten skal flytte i lejlighed og fra fredag skal flytte ind hos kærestens mor, indtil de kan flytte ind i lejligheden. Det fortæller hun også pædagogen hun gør rent sammen med, som siger at de skal gøre noget alle sammen, så de kan sige ordentligt farvel.

Det virker ikke til, at lokalerne ved parafdelingen bliver brugt så meget. En mandlig beboer fortæller, at de oftest bruger singleafdelingens fællesarealer. En pædagog fortæller senere, at alle dagsaktiviteterne, morgenmad og frokost foregår i den del af huset.

Alle virker til at tage del i rengøringen. Der er bogstaveligt talt kø til støvsugeren.

Den kvindelige beboer taler forsat med pædagogen, mens de gør rent.

En mandlig beboer fortæller om sin plejefamilie. De var meget traditionelle og ret strenge siger han. "De er DF'ere", joker han med. Han siger de har meget danske værdier, men han er glad for det har lært ham, at tale godt dansk og givet ham en stor respekt for kvinder. Det har hans plejemor lært ham. Pædagogen husker ham på, at man ikke behøver at være så streng for, at man kan lære de ting, og at man ikke behøver at slå på folk for at lære dem, at de skal respektere kvinder.

KI. 13.15

En pædagog kommer ind i parafdelingen og henter en mandlig beboer: De laver lidt sjov. De skal ud og handle ind til aftensmaden.

En ung kvindelig beboer kommer ind i lokalet og taler med pædagogen, der er i gang med at sætte ting i opvaskemasken. Den kvindelige beboer er meget interesseret i, at lære hvordan man fylder salt osv. på maskinen. Pædagogen fortæller hende hvordan. De taler om, at den kvindelige beboer snart skal flytte ud.

En mandlig beboer er i fuld gang med rengøringen. Han laver lidt sjov, hører musik og danser lidt rundt.

Køkkenet i parafdelingen er meget nyt og virker ret ubrugt. Der står ikke rigtigt noget på bordene og rummet virker ret tomt.

Der bliver ryddet grundigt op i skabene. Der er mange af de samme ting – fx finder de 6 forskellige flasker med ketchup. Pædagogen siger, at de skal være bedre til at se ordentligt efter, hvad der er i forvejen, inden de køber en ny.

Der er en oversigt i køkkenet, hvor man kan se hvilket personale der arbejder på hvilke dage, både dag, aften og nat.

En administrativ medarbejder kommer ind til en mandlig beboer og fortæller, at han er blevet kaldt til en samtale på jobcenteret og at de vil tage med ham derned. Pædagogen snakker med ham om det efterfølgende.

En pædagog fortæller, at de giver beboerne plads til at bestemme lidt selv. Fx kommer nogle af parrene og gør rent lidt senere på eftermiddagen.

Det virker generelt til, at beboerne gerne vil deltage i rengøringen og de øvrige aktiviteter. De fleste virker ret rolige og nogle har endda overskud til at lave sjov. Samtidig kan man også se, at enkelte af beboerne er meget nedtrykte.

Kl. 14.00

Der er meget stille i fællesrummet i singleafdelingen. I parafdelingens fællesarealer er der ingen. Der er oftest kun nogle om aftenen, fortæller en pædagog, idet de spiser sammen i lokalene om aftenen. De to afdelinger er adskilt efter kl. 18.00 hver aften. De resterende måltider spises sammen i singleafdelingen.

Der er tre beboer der ser TV i stuen i singleafdelingen. En kvindelig beboer gør rent i køkkenet. Hun virker meget nedtrykt.

En pædagog kommer ind i stuen og forslår, at de kan spille et spil og slukke Tv'et. Det er de ikke så interesseret i, men de slukker. Et kvarter senere er to af dem tilbage foran Tv'et.

Jeg taler lidt med to af pædagogerne. De fortæller, at de hver har tre personer/beboere de er kontaktpersoner for. De taler dog med alle hvis de har problemer, men forsøger i højere grad at blive fortrolig med dem de er kontaktpersoner for.

En kvinde fra ét af parrene kommer ind i singleafdelingen for at fortælle en af pædagogerne, at de har gjort rent (dem der fik lov til at gøre rent lidt senere end de andre).

Parret kommer efterfølgende og sætter sig foran Tv'et sammen med de andre. De taler ikke så meget sammen.

En tilfældig dag på R.E.D. - 2

På den første observationsdag var der to par på parafdelingen, resten var mandlige beboere, der er på R.E.D. alene eller som ankom som del et par. Det ene par er siden sidst flyttet hjem til kærestens forældre. I det andet par er den mandlige part flyttet, mens kvinden er flyttet på singleafdelingen, fordi hun var bedre tilpas blandt andre kvindelige beboere. Derfor er der nu 5 mandlige beboere på parafdelingen og ingen par. Der er også mindst én mandlig beboer på den anden afdeling. Ud af de 5 mandlige beboere er to af dem fra par, som ikke længere er der sammen. Én af disse mandlige beboere er med i dagsprogrammet.

Kl. 08.30

Der spises morgenmad. Der er en del nye ansigter, men også en del velkendte fra den 1. observationsdag. En kvindelig beboer sidder for bordenden og ser meget træt ud. En pædagog spørger ind til hende, og om hun har sovet nok osv. Hun fortæller, at hun først er faldet i søvn kl. 3 og ellers vågnet hver 10. minut det meste af natten.

En pædagog står i køkkenet og gør varmpuder klar til nogle af de kvindelige beboere, som ikke er stået op endnu, fordi de har det dårligt. Da hun efterfølgende kommer ind til bordet fortæller hun om dagens program samt introducerer mig og fortæller, at jeg skal være med i dag.

De skal gå en tur indtil kl. 11. hvorefter der er undervisning. En af de mandlige beboere giver udtryk for, at undervisningen ikke er spændende nok, en anden sætter ham på plads, og fortæller, at det faktisk var rigtig spændende sidst.

En kvindelig beboer er på vej ud af døren. En pædagog siger, at hun må have en god dag. Alle spiser morgenmad sammen, hele personalet og dem der kan fra de to afdelinger.

En pædagog fortæller, at det faktisk var planen at de skulle på udflugt hele dagen, men at der har været en episode over weekenden, hvor nogle pårørende har fundet frem til R.E.D. Det gør, at nogle af beboerne ikke kan gå ud i øjeblikket, så de sørger for, at noget af dagsprogrammet foregår indenfor.

En mandlig beboer sidder i stuen og ser CNN. Han diskuterer kort med en pædagog om den nylige terrorepisode i London.

Kl. 09.15

Det er tid til, at de skal ud og gå tur. På gåturen er der mange der hører musik med høretelefoner på, og der tales knapt nok på turen. Flere af beboerne begynder "at vågne op" under turen og deltager mere aktivt i samtalerne.

Der bliver talt en del under den resterende del af turen. En pædagog går foran og taler sammen med en kvindelig beboer. Samtidigt går en anden pædagog med en meget stille kvindelig beboer. De taler om at have gode og dårlige dage og at hun nok skal finde en løsning på, hvordan hun skal tackle problemerne med hendes familie. Der tales om stort og småt: Mad, dyr, rejser osv.

Da vi kommer tilbage på R.E.D. går flere af beboerne ind i køkkenet for at lave lidt mad sammen inden undervisningen begynder.

KI. 10.45

Undervisningen starter. En af beboerne er i gang med en telefonsamtale og er derfor ikke til stede. En kvindelig beboer venter på et opkald fra sin mor og virker ikke til at kunne koncentrere sig af samme grund. Der er to pædagoger tilstede i undervisningen. Der tages udgangspunkt i en artikel omhandlende indvandrerpolitik i medierne, ondskab mv. Der er 9 beboere tilstede, hvoraf 2 af dem har været/er tilknyttet parafdelingen. En beboer går, fordi der er et opkald til hende.

De inddeles i grupper. Pædagogerne gør meget for at involvere beboerne og få dem til at tage stilling til problemstillingerne. Men det fungerer ikke rigtigt, og beboerne siger kun det der bliver trukket ud af dem. En beboer siger, at hun er rigtig træt og prøver at overtale pædagogen til, at hun må gå ned og sove en time. Pædagogen tilbyder hende, at hun kan gå i gang med at lave frokost, hvis hun ikke kan koncentrere sig om artiklerne, men hun ikke må gå ned og sove. En anden kvindelig beboer i gruppen er også meget inaktiv, så gruppen opløses. Pædagogen går ud for at se til de andre. Imens går kvinden, der gerne ville sove, ned på sit værelse.

Kvinden, der gik ud for at tage et telefonopkald, kommer tilbage. Hun fortæller pædagogen, der nu er tilbage i lokalet, at hun har meget svært ved, at koncentrere sig. Hun siger, at sådan plejer det ikke at være. Hun er ret bekymret over det, da hun snart skal starte i skole. Hun er også stresset over snart at skulle flytte. Hun siger, at hun har svært ved, at koncentrere sig om bare at læse en sms. Hun er meget bekymret over, hvorfor hun har fået det sådan. Pædagogen fortæller hende, at det tit går sådan, når man har meget at tænke på og giver hende nogle redskaber til, hvordan hun kan træne sin koncentration.

Alle er igen samlet i lokalet. Der diskuteres racisme og fremstillingen af indvandrere i medierne. Nogle af de kvindelige beboere har svært ved at koncentrere sig. De sidder og griner.

Pædagogen, der underviser beslutter sig for at slutte undervisningen. Hun kan mærke at hun ikke kan komme igennem til beboerne. Hun afslutter og siger, at de i stedet skal lege en koncentrationsleg. Det er en slags navneleg, og de fleste beboere virker forholdsvist engagerede. En enkelt beboer har meget svært ved at forstå legen og har ikke forstået reglerne ordentligt. Størstedelen af beboerne mister motivationen, fordi der er nogle der ikke forstår reglerne ordentligt og skal have ting forklaret undervejs.

Det lykkes til sidst at færdiggøre legen. Umiddelbart virker det ikke til at have hjulpet yderligere på deres koncentration. De virker stadig meget urolige. Der er ikke kommet så meget ud af dagens undervisning. En pædagog fortæller, at der har været en del turbulens den sidste uge og at det godt kan have en effekt på beboernes koncentrationsevne.

KI. 11.45

Beboerne går samlet ud for at gøre klar til frokost. Et par stykker brokker sig lidt over, at de skal lave frokost igen, men hjælper alligevel til. To af de mandlige beboere beslutter sig for at lave sandwiches til alle.

En pædagog fortalte tidligere, at de har en mandlig beboer, som har været her i to år, fordi der er nogle særlige omstændigheder. Han har sine egne aktiviteter og behøver derfor ikke deltage i dagsprogrammet.

Den kvindelige beboer, der tidligere gik ned på værelset for at sove, bliver vækket af en af pædagogerne, så hun kan hjælpe med det sidste til frokosten. Hun virker meget træt, taler meget lavt og er generelt ret usikker. De andre virker til at hygge sig med at lave frokost.

En pædagog og en kvindelig beboer (hende der plejede at være på parafdelingen) får en lille snak i fællesarealet om hvad der skal ske. Det lyder til, at hun skal flytte snart.

Under frokosten er der lidt stille. To kvinder sidder for bordenden og taler sammen på deres eget sprog.

Nogle deltager ikke i eftermiddagsprogrammet, fordi de har andre individuelle aktiviteter. Fx skal en kvindelig beboer til en samtale på en skole. Hun har også været med på gåturen og har nævnt sit møde en del gange. Det virker til, at hun ser frem til det. Hun har også sagt, at hun håber, at det går godt.

Ligesom på første observationsdag er beboerne gode til at spørge ind til hinanden og give hinanden et knus.

KI. 13.15

Eftermiddagsundervisningen starter. Det handler om selvtillid og at have det godt. Det er en socialrådgiver, der står for undervisningen. Der tales også lidt om, hvordan man håndterer konflikter. Beboerne får stillet en opgave, hvor de skal skrive en liste over ting, som man kan gøre for at passe godt på sig selv. Der bliver talt om anerkendelse.

Beboerne nævner ting som uafhængighed, at være positiv, finde gode venner, træne og spise sundt. En beboer nævner også god søvnrytme og de andre virker til at være enige. Det er generelt indtrykket, at mange har problemer med at sove, hvilket også kan have indflydelse på beboernes koncentrationsniveau.

Deltagerne får af vide, at de skal vende deres papir og skrive 3 mål, som de håber at opnå, mens de er på R.E.D. En nævner at tage sig, en anden at han gerne vil træne sine overarme. Underviseren prøver at lede dem i en anden retning ved at spørge hvordan det vil hjælpe dem i fremtiden. En kvindelig beboer bliver taget op som eksempel på, hvordan man kommer tættere på sit mål. Hun vil gerne i gang med sin uddannelse. De går igennem de enkelte skridt hun skal igennem for at nå sit mål. Underviseren bruger sig selv som eksempel i undervisningen.

Der holdes 10 minutters pause. Beboerne kigger på billeder på mobilen og nogle henter kaffe.

Da de kommer tilbage går undervisningen straks i gang. Nogle sidder og griner og snakker. Underviseren bliver sur og stopper dem.

Der tales om lavt selvværd og vejen til depression. De fleste virker til at kunne være med i diskussionen og stort set alle deltager.

KI. 14.20

Undervisningen afsluttes, idet der ikke er den store koncentration. I stedet siger underviseren at de kan gå lidt ud i haven og spille et spil.

KI. 14.40

Der stilles op til kongespil uden for. De sidste kommer efter at underviseren har været oppe og hente dem. Nogle af beboerne kigger bare på (4), mens 5 spiller spillet. En kender reglerne, og forklarer dem til de øvrige deltagere.

Den kvindelige beboer, der tidligere ikke deltog så meget og var meget træt, deltager lidt mere.

Nogle af dem, der ikke deltager distraherer dem der spiller, men det virker til, at alle hygger sig. Der grines og de fleste tager aktiv del i det.

Der bliver flirtet lidt mellem to af beboerne (én fra singleafdelingen og én af mændene fra parafdelingen).

Kl. 15.15

De fleste går på deres værelser. 3-4 af beboerne sidder i stuen og ser TV.

Der er vagtskifte nu. En pædagog møder ind, mens to andre går hjem.

Kl. 16.00

En pædagog kommer ind i stuen og taler med to af de mandlige beboere. De er de eneste der skal spise i parafdelingen i aften, så de skal finde ud af, hvad de skal lave.

Kl. 17.00

En mandlig beboer på parafdelingen (kom til R.E.D. som del af et par) er kommet hjem fra arbejde. Han går ind i stuen på singleafdelingen for at sige hej til de andre. De taler om hvad de skal spise til aftensmad.

De to observationsdage er meget forskellige. Observationerne giver et billede af stemningen og atmosfæren på R.E.D. samt udfordringer, som personalet og beboerne møder. På den første observationsdag var stemningen let og mange af beboerne havde overskud til at lave sjov med hinanden og pædagogerne. På den anden observationsdag var stemningen mere trykket og beboerne var lettere urolige og ukoncentrerede.

Evaluators to observationsdage (med to forskellige dagsaktiviteter) viser følgende:

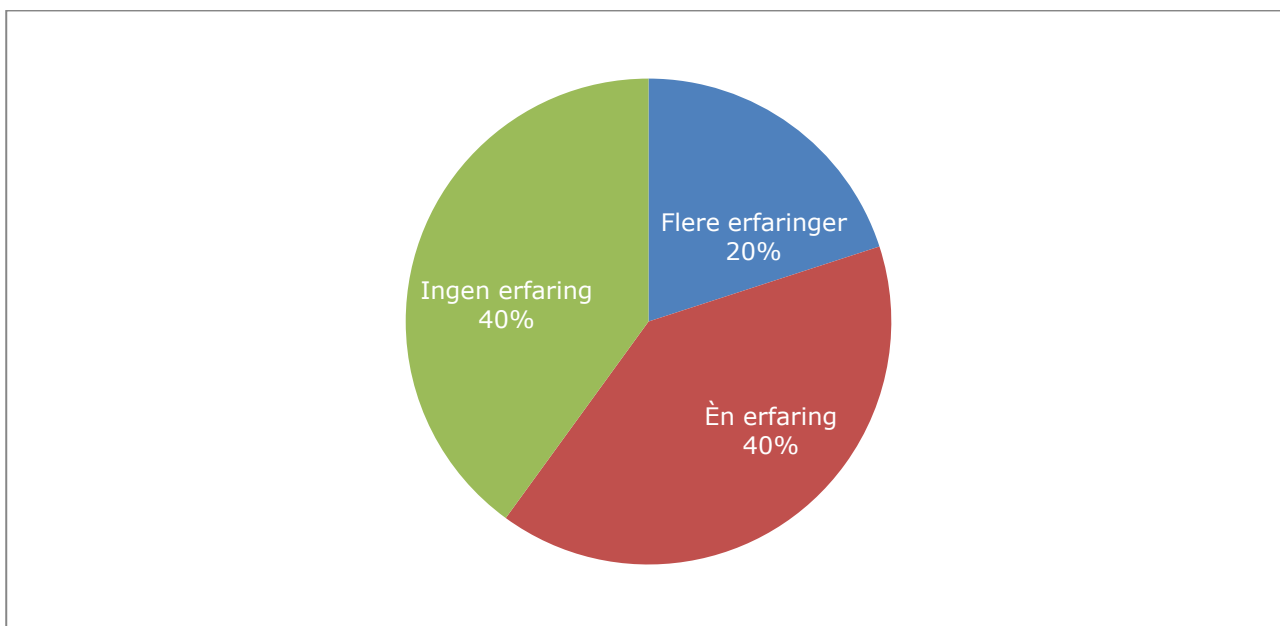
- Der tages hånd om beboeren og vedkommendes behov. Eksempelvis fokuseres der på uformelle samtaler med den enkelte, trøst og støtte, ligesom den enkelte beboer/parret hjælpes til de mere administrative ting, såsom oprettelse af bankkonto, kontakt med kommune og andre offentlige myndigheder mv.
- Observationerne viser, at beboerne i høj grad søger styrket empowerment - det kom bl.a. til udtryk igennem beboernes engagement i forhold til at lære mere om praktiske emner, fx madlavning, rengøring, ovenstående administrative forhold mv.
- Medarbejderne udviser fleksibilitet i forhold til beboernes tilstand og koncentrationsevne i forbindelse med aktiviteterne (undervisningen). I den forbindelse giver både beboere og undervisere udtryk for, at den store forskel i beboernes faglige niveau er en udfordring
- Såvel medarbejdere som beboere er gode til at rose hinanden, at støtte hinanden og grine sammen. Personalet spørger meget ind til beboerne, hvordan deres dag har været, om de har sovet godt osv. Beboerne er ligeledes gode til at spørge ind til hinanden og rose hinanden, når de har gjort det godt - fx i forbindelse med undervisningen eller den mad de har lavet

Observationsdagene dokumenterer samlet set – som i midtvejsevalueringen - at beboerne er under et pres på grund af deres livssituation. Den pædagogiske tilgang hos R.E.D. med fokus på empowerment og en dialogbaseret, anerkendende tilgang med henblik på at give beboerne en tro på, at der skal blive herre i eget liv, vurderes at være hensigtsmæssig.

4.4. Samarbejdspartners vurderinger

Vore interview med R.E.D.s samarbejdspartnere - kommuner, LOKK og politi - understreger dels at der er brug for R.E.D. som et sikkert bosted for par, dels at der er en generel positiv vurdering af samarbejdet med R.E.D. Vurderingen bygger på det generelle samarbejde - og i forhold til par skal det understreges, at samarbejdet er baseret på forholdsvis få erfaringer. Dette viser nedenstående figur, hvor 4 ud af 10 adspurgte kun har haft en erfaring:

Figur 19 Erfaringer med R.E.D.s parafdeling

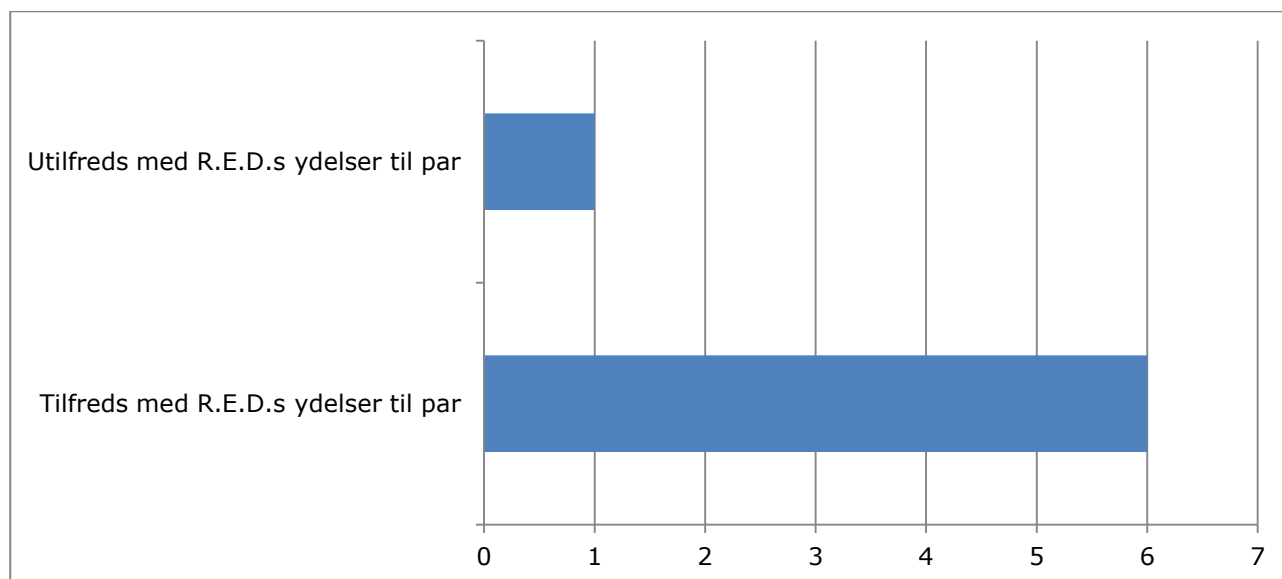

Note:
N=10.

Interviews med kommunerne viser, at der er en begrænset erfaring i forhold til R.E.D.s parafdeling. Kommunerne gør det dog klart, at der ikke findes andre tilsvarende tilbud. Kommunerne finder, at der er brug for R.E.D.s tilbud til par.

Tilfredsheden med R.E.D.s ydelser ses nedenfor. Billedet er entydigt positivt (der er dog tale om få udsagn):

Figur 20 Tilfredshed med R.E.D.s ydelser

Note:

N=7.

Der er overordnet en stor tilfredshed med R.E.D.s ydelser, og R.E.D. beskrives som et sted med kontrollerede og sikre forhold.

Kommunerne har følgende forslag til, hvordan der kan forbedres eller skabes positive forandringer på R.E.D.:

- Bedre beskrivelse og observationer af beboerne i forhold til videreforanstaltning, det vil sige en beskrivelse af, hvem det er "kommunerne får ind af døren" efter ophold på R.E.D.
- Bedre kommunikation til kommuner, som ikke i forvejen har erfaringer med at henvise borgere til R.E.D. – særligt i forhold til borgerens forløb på R.E.D.

Det er særligt kommuner med stor geografisk afstand til R.E.D. der har haft brug for en klar kommunikation om, hvordan processen forløber, hvilke andre aktører der er involveret samt hvad den enkeltes rolle er i forhold til borgeren.

4.5. Kvalitativ vurdering af opholdets effekt

Som det blev kortlagt i afsnit 4.4 er de fleste tidligere beboere, der er blevet interviewet, bosat i deres egne lejligheder. En enkelt bor fortsat på et krisecenter og et par er flyttet hjem til den enes familie, da deres bolig blev opsagt.

Nogle har fået hjælp af R.E.D. til at finde en lejlighed, mens andre selv har stået for, at få det på plads. Enkelte er flyttet langt væk for at få afstand til de problematiske familieforhold. Omkring halvdelen af parrene mener, at de har fået meget ud af opholdet – de har blandt andet lært at gøre rent, lave mad og stå op om morgenen. Men især det, at de er blevet hjulpet videre i forhold til de mere praktiske aspekter – herunder eksempelvis oprettelse af bankkonto, kontakt med kommune og andre offentlige myndigheder mv. – har været vigtig for dem. Andre beboerne mener ikke at have fået så meget ud af opholdet. Enkelte nævner, at de har lært at være mere sociale og stå op tidligt om morgenen, men mener ikke det har haft den store betydning.

Ifølge R.E.D.s egen evaluering oplever hovedparten af beboerne en øget grad af personlig frihed og selvstændighed efter opholdet.

Det er naturligvis meget forskellige oplevelser parrene har haft. Mange af dem klarer sig rigtig godt og udviser stor selvstændighed ved at være i uddannelse eller arbejde, ligesom de bor for sig selv. Samlet set tyder det på, at de par, der har haft en positiv oplevelse af R.E.D. har klareret sig bedre og opnået større effekt af opholdet, end dem der havde en mere negativ oplevelse af opholdet på R.E.D.

Den øgede personlige frihed samt den større selvstændighed, som hovedparten af beboerne oplever efter et ophold på R.E.D. er et udtryk for, at et ophold hos R.E.D. styrker beboernes empowerment. Det pædagogiske fokus på at styrke beboernes kontrol over egen tilværelse bekræftes således grundlæggende af beboernes vurderinger af opholdets effekt. Dette ses hos næsten alle parrene, der er tidligere beboere.

Langt de fleste har forsat problemer med deres familier, men har én eller anden form for kontakt til hele eller dele af familien. Kontakten er oftest blevet genoprettet under opholdet på R.E.D. og vedligeholdt efter opholdets afslutning.

Overordnet set er de par, der er blevet interviewet meget selvstændige, og opholdet på R.E.D. kan siges at have styrket deres empowerment. Selv de par, som forsat har store udfordringer udviser relativ stor selvstændighed ved at bo for sig selv samt at gå i skole eller på arbejde.

4.6. Samspil med tilsynskommunen

Den generelle konklusion er, at tilsynskommunen og R.E.D. har udviklet samarbejdet i en positiv og mere formaliseret retning. Helt overordnet fremstår R.E.D. ifølge tilsynskommunen som en professionel, specialiseret institution, der baserer sin faglighed på en kombination af høje faglige kompetencer og en betydelig praksiserfaring.

Samarbejdet mellem R.E.D. og tilsynskommunen⁵ vurderes i dag at være tilfredsstillende. Dette er i væsentlig grad opnået gennem relativt detaljerede aftaler om, hvordan samarbejdet skal forløbe i en række centrale processer, som involverer begge parter. Eksempelvis er følgende aftalt:

- Ved indskrivning afklarer R.E.D. parrets indtægtsgrundlag. Såfremt betalingstilsagn afslås fra hjemkommunen, underretter R.E.D. tilsynskommunen inden for 5 hverdage. På den baggrund kan tilsynskommunen tage stilling til, om der er grundlag for at rejse sag for Ankestyrelsen vedrørende den mellemkommunale refusion
- I forhold til registrering i folkeregisteret sikrer R.E.D., at parrene – på grund af deres sikkerhed - ikke bliver folkeregistreret som bosiddende i tilsynskommunen
- Ved eventuel registrering af parrene som ledige tager R.E.D. kontakt til det relevante jobcenter, således at jobcenteret kan anmode om mellemkommunal refusion for udgifter forbundet med iværksat beskæftigelsesindsats. Hvis hjemkommunen afviser mellemkommunal refusion vurderer jobcentret, hvorvidt der er grundlag for at rejse sagen for Beskæftigelsesankenævnet
- I forbindelse med ansøgning om økonomisk hjælp iværksættes denne, hvis parret opfylder betingelser for hjælpen, uanset om tilsynskommunen har modtaget tilsagn om mellemkommunal refusion fra den oprindelige hjemkommune

⁵ For en gennemgang af tilsynskommunens primære opgaver i forhold til R.E.D. henvises til midtvejsevalueringen.

- I forbindelse med udslusning underretter R.E.D. tilsynskommunen om parrets udslusning til egen bolig, uanset om parret har fået bolig i tilsynskommunen eller i en anden kommune
- Der er endvidere taget initiativ til at iværksætte løbende samarbejds møder mellem de relevante enheder i kommunen, herunder jobcentret og R.E.D. Disse sker minimum 2 gange årligt
- Desuden er der en løbende faglig sparring og dialog mellem tilsynskommunens sagsbehandlere og R.E.D.'s medarbejdere

Det er en central målsætning for tilsynskommunen, at denne ikke betaler for ydelser til borgere, som ikke er hjemhørende i kommunen, før de blev visiteret til R.E.D. I forlængelse af denne målsætning er det tilsynskommunens ønske, at eventuelle udslusningslejligheder findes uden for kommunen med henblik på ikke at pådrage sig nye sociale udgifter. Generelt er det endvidere tilsynskommunens vurdering, at der er behov for at tilbyde parrene botræning, således at de i højere grad kan tage vare om egen situation, økonomi og praktisk, daglig planlægning.

Det kan således konstateres, at tilsynskommunen og R.E.D. har udviklet et tæt procesmæssigt samarbejde, som vil fremme en fortsat god dialog mellem R.E.D. og tilsynskommunen.

Der er i forhold til enkeltsager med et politisk potentiale – efter tilsynskommunens vurdering - behov for, at der på ledelsesplan sker en mere proaktiv orientering mellem R.E.D.s ledelse og den administrative ledelse i tilsynskommunen. Eksempelvis i tilfælde af, at der fremkommer udmeldinger om udslusningslejligheder i tilsynskommunen er det en pointe fra tilsynskommunen, at processen og udmeldingen herom drøftes på administrativt ledelsesplan inden en ekstern udmelding, som ellers kunne give politiske udfordringer. Der er relativt få eksempler på sådanne politiske udfordringer, og når de fremkommer, vil en tæt bilateral dialog mellem ledelserne kunne sikre, at problemstillingerne løses til begge parters tilfredsstillelse.

R.E.D. er med andre ord afhængig af at have et tæt og konstruktivt samarbejde med tilsynskommunen, således at der hverken på det administrative eller politiske niveau sker hændelser eller enkeltstående tilfælde, som skaber politiske og/eller administrative forviklinger.

Den nuværende samarbejdsrelation er opbygget gennem hele R.E.D.s levetid. Det er ikke mindst på den baggrund centralt og både i R.E.D.s interesse og tilsynskommunens interesse, at de opbyggede processer fortsat efterleves og fortsat udbygges.

5. Anbefalinger til det fremtidige R.E.D.

R.E.D. har løst sin opgave i forhold til at støtte, hjælpe og beskytte parrene. Dette understreges både af nuværende og tidligere par ved R.E.D. På denne baggrund kan det konkluderes, at R.E.D. har formået at bruge sin erfaring med singlekvinder i forhold til par. R.E.D. kan dermed betegnes som en succesfuld specialiseret organisation i Danmark, som i særlig grad har kompetencer og erfaring med unge (såvel single som par), der er truet af tvangsægteskaber og/eller æresrelateret vold.

Organisatorisk status

I forhold til R.E.D.s mere permanente organisatoriske status anbefales, at R.E.D. er en § 109-institution for par. Dette kræver formentlig en præcisering af § 109 i Serviceloven, idet par ikke omtales i paragraffen.

Når § 109 anbefales skyldes det, at denne paragraf muliggør en effektiv visitering på R.E.D.s leders foranledning. Det er i interview med kommunerne anført, at en § 110-status ikke kan anbefales på grund af følgende: Kommunerne vil forventeligt - i højere grad - ikke acceptere en visitering fra R.E.D.s leder, hvis udgangspunktet er en § 110-institution, idet der vil eksistere en række alternativer til R.E.D. med samme brede sociale sigte. Endvidere er målgruppen for en § 110-institution en anden end R.E.D.s målgruppe - blandt andet på grund af, at ophold på en § 110-institution typisk er markant længere end et ophold på R.E.D, hvorfor kommunerne forventes at ville indgå i visiteringen på en mere udfarende vis, sammenlignet med en § 109-institution. Disse forventninger betyder sammenfattende, at der kan opstå en omfattende dialog mellem kommuner og R.E.D. om, hvorvidt R.E.D. er den rette løsning, hvilket kan svække fokus i forhold til beboerne - og stække R.E.D.s evne til at handle hurtigt i livs- og velfærdstruende situationer. Det er en nærliggende mulighed, at tilsynskommune, R.E.D.s bestyrelse og Social-, Børne- og Integrationsministeriet drøfter disse synspunkter med henblik på at afklare, hvilken paragraf i Serviceloven, som vil give R.E.D. det rette grundlag for sit virke. Fra evaluators side anbefales en § 109-godkendelse.

Medarbejdersammensætning på køn

Der er behov for (flere) mandlige medarbejdere på R.E.D. på grund af, at der i parrene er mænd. Forudsætningen for ansættelse af mænd er, at de er de bedst kvalificerede ved ansættelsen.

Baggrunden for denne anbefaling er, at ansættelsen af flere mandlige pædagoger kan styrke dialogen med mændene i parrene, der ofte har lettere ved at tale med en mandlig pædagog frem for en kvindelig. Dette fremhæves i interview med de tidligere beboere, og det bekræftes af medarbejderne, som fremhæver, at mandlige vikarer indgår i dialog med de mandlige dele af parrene om emner, som de formentlig ikke ville høre om på samme måde.

Forretningsorientering af R.E.D.

En øget forretningsorientering på både ledelses- og medarbejderniveau er nødvendig for at sikre, at R.E.D. på sigt kan stå økonomisk på egne ben. På sigt forventes R.E.D. at finansiere sig selv ved takstfinansiering. Kommunerne vil således fortsat være hovedkunden, men hvor forskellen i forhold til de nuværende finansieringsvilkår er, at kommunen betaler det fulde beløb frem for den nuværende satspuljefinansiering.

En mere struktureret indsats for at skabe synlighed anbefales som et led i forretningsorienteringen. R.E.D. skal promoveres mere fokuseret og vedvarende. R.E.D. er unik som en aktør, der udfører en samfundsopgave, som stort set alle aktører bifalder, hvorfor øget synlighed vurderes at være relativt enkelt at skabe.

Etablering af partnerskaber med private virksomheder (som har lejligheder og er villig til at stille dem til rådighed for parrene) er et eksempel på forretningsudvikling og forretningsorientering. Partnerskaberne opfylder virksomhedernes CSR-målsætninger og på den baggrund vurderes, at R.E.D. kan nå langt alene gennem et sådant partnerskab med private virksomheder (pensionskasser, forsikringselskaber, boligselskaber samt privat selskaber, der ønsker aktivt at bidrage til at løfte en vigtig samfundsopgave).

Udslusningslejligheder

Der er behov for at satse mere på at etablere udslusningslejligheder til parrene. Behovet eksisterer både i Storkøbenhavn og øvrige bykommuner. Det anbefales i denne forbindelse, at der i overensstemmelse med tilsynskommunens ønsker alene etableres udslusningslejligheder i tilsynskommunen.

Styrke efterværn

Det anbefales på baggrund af meldinger fra kommunerne, at der sker en styrkelse af efterværn. Hjælp til at få styr over økonomi, netværk, uddannelses- og jobmuligheder er vigtige i de første måneder, efter at parrene har forladt R.E.D.

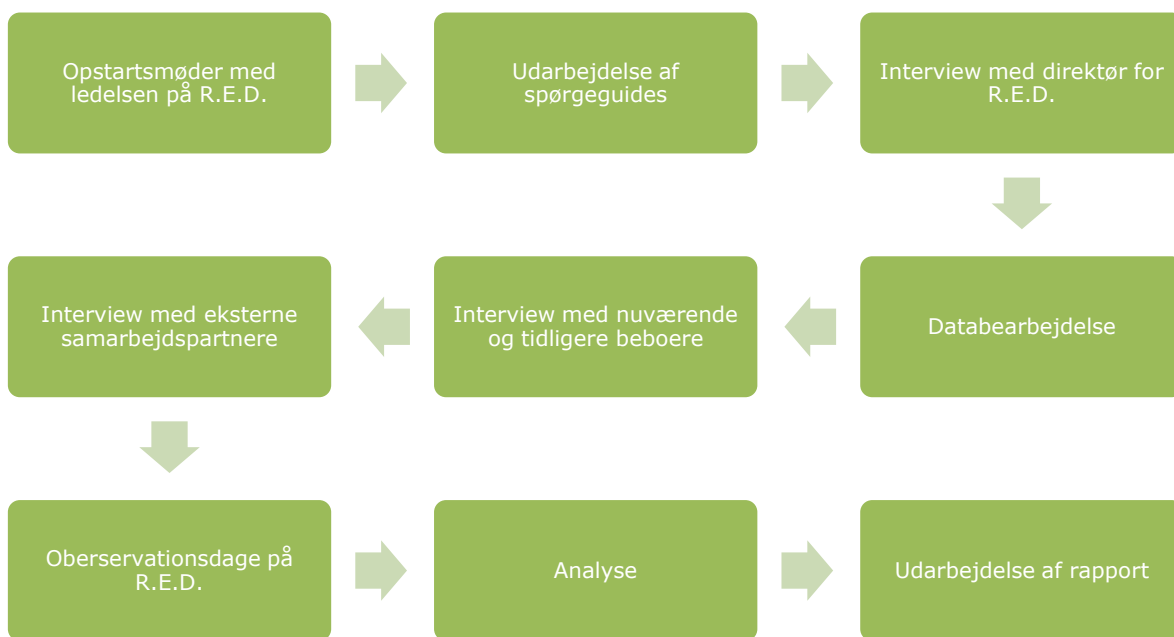
Fokus på uddannelse eller varigt job

De fleste af de nuværende beboere på R.E.D.s parafdeling har ambitioner om senere hen at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. I lighed med anbefalingerne i midtvejsevalueringen bør R.E.D. til stadighed arbejde på at udvide netværket med uddannelsesinstitutioner, jobcentre og større private virksomheder, således at antallet af fraflyttede beboere på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse mindskes.

6. Bilag: Evalueringsdesign og metode

Slutevalueringen for parafdelingen bygger på interne data fra R.E.D., dokumenter som kontrakt, driftsoverenskomst og forsøgsgodkendelse i forhold til Social- og Integrationsministeriet, samarbejdsaftale med beliggenhedskommunen samt interviews med nuværende beboere, tidligere beboere, ledelsen og medarbejderne på R.E.D. samt eksterne samarbejdspartnere. Følgende figur illustrerer evalueringsprocessen:

Figur 21 Evalueringsproces

Datamaterialet fra R.E.D. indeholder blandt andet oplysninger fra de gennemførte brugerevalueringer, data fra visitationer samt oplysninger om belægningsprocenter, udskrivningssteder og status ved fraflytning.

Evalueringen bygger ud over datamaterialet fra R.E.D. på adskillige interviews med tidligere og nuværende beboere på R.E.D.s parafdeling samt eksterne samarbejdspartnere. Samtlige tidligere og nuværende beboere på R.E.D.s parafdeling, som evaluator har kunnet få kontakt til, har indvilliget i at deltage i interviews.

Nedenfor gives et overblik over, hvor mange interviews Brøndum & Fliess har foretaget inden for de forskellige kategorier:

- Interviews med 4 nuværende par (3 kvinder og 4 mænd)
- Interviews med 9 tidligere par på R.E.D.s parafdeling – repræsenteret ved 13 interviews (7 kvinder og 6 mænd)
- Interview med R.E.D.s direktør
- Møde med R.E.D.s bestyrelse
- Interview med 3 af R.E.D.s medarbejdere
- Workshop med R.E.D.s medarbejdere, hvor foreliggende resultater og opmærksomhedspunkter blev præsenteres og efterfølgende debatteret (i alt 13 medarbejdere og ledere deltog)
- Interviews med 8 kommuner, herunder tilsynskommunen. Kommunerne er primære samarbejdskommuner, udvalgt af direktøren på R.E.D.
- Interviews med 4 politikredse
- Interview med LOKK (3 medarbejdere)
- Interview med repræsentanter for Social- og Integrationsministeriet

Desuden har Brøndum & Fliess gennemført to observationsdage på R.E.D., hvor evaluator som "fluen på væggen" har observeret parafdelingens beboeres dagligdag på to tilfældige hverdage.

Den betydelige kombination af kvantitative og kvalitative data understreger, at evalueringens konklusioner hviler på et solidt datagrundlag. Specielt har evaluator prioriteret at komme i kontakt med tidligere beboere. Alle tidligere beboere, som evaluator har opnået kontakt til har indvilget i at stille op til interview. Det samme gælder for de nuværende beboere. Dette forhold understreger det betydelige og kvalificerede datagrundlag for evalueringen.

Vurderinger, der bygger på interviews med tidligere beboere, skal tages med et mindre forbehold, idet nogle af disse tidligere beboere er nogle, som R.E.D. stadig har kontakt til. Dette kan være med til at tegne et mere positivt billede af de tidligere beboeres vurderinger af R.E.D., da de har valgt stadig at have kontakt til stedet. De tidligere beboeres vurderinger vurderes imidlertid at give et retvisende billede, når udsagn fra de tidligere beboere sammenlignes med vurderinger fra nuværende beboere, som grundlæggende også er positive.